БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 7 (8839)
ЯНВАРИИН 9
ПЯТНИЦА
1959 он

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Колхозуудта хиналта, шалгалтые эрид һайжаруулха

Хүдөө ажахын 1958 он дүүрээд, колхоз бүхэндэ жэлэй дүн согсологдожо, тоосоото болон тоосоото-һунгалтын суглаануудта бэлэдхэл ябуулагдажа байна. Эгээл энэ үедэ колхозуудай шалгалтын комиссинууд мүн лэ ажал-ябуулгаяа һэргээжэ, колхозой правлениин хүдэлмэрие, илангаяа бухгалтериин хүдэлмэрие хинан шалгажа эхилээ.

Манай республикын олохон колхозуудта эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлдэг, хамтын суглаанай этигэл найдабарие харюулжа байһан шалгалтын комиссинууд бии. Закаменай аймагай «40 лет Октября», «Родина», Занграйн аймагай «Красный опытник» болон бусад колхозуудай шалгалтын комиссинууд ниитын ажахые бэхижүүлхэ, хамтын баялигые үрилтэ, үбэршэлгэһөө хамгаалха талаар ехэхэн оролдолго гаргадаг. Имагтал тэдэнэй хүсөөр колхозой мүнгэ, зөөри үригшэд элирүүлэгдэжэ, олоной шүүмжэлэлдэ табигдаһан байна.

Тингэбэшье юрэнхы дээрээ республикын колхозуудта хиналта, шалгалтын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр табигданхай. Колхозуудай шалгалтын комиссинууд, аймагуудай хүдөө ажахын инспекциин инструктор-бухгалтернууд правлениин, бухгалтериин ажал-ябуулгые квартал бүри арга бэшэ шалгажа байха уялгатай аад, тэрэнээ дүүргэнэгүй.

Энэ шухала хүдэлмэри Кяхтын, Баунтын, Сэлэнгын, Хэжэнгын, Курумканай аймагуудай колхозуудта тон муугаар ябуулагдана. Үнгэрһэн жэлэй гурбан кварталай туршада Кяхтын аймагай колхозуудта нэгэшье иимэ шалгалта хэгдээгүй. Аймагай хүдөө ажахын инспекцидэ инструктор-бухгалтер удаан саг соо томилогдоогүй байжа, колхозуудай шалгалтын комиссиин хүдэлмэрие хэншье ударидаагүй. Ушар иимэһээ колхозой мүнгэ, зөөрие иишэ тиишэнь үрихэ ябадал тэндэ али олон үзэгдэнэ. Гансахан колхозой хамтын жасада орохо үри шэринь тэндэ аяар гурбан зуу мянган түхэригтэ дүтэлөө. Иимэ байдалые мэдэжэ байгаад аймгүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Зинченко), партиин айком (секретаринь нүхэр Хандуев) ямаршье бодото хэмжээ абаагүй байба.

Баунтын аймагта үнгэрһэн жэлэй юһэн һарада шалгалтын комиссинуудай, мүн хүдөө ажахын инспекциин инструктор-бухгалтерай хүсөөр хоёр колхоздо оройдоол нэгэ нэгэ шалгалта хэгдээ. Аймагай бусад колхозуудта энэ үедэ ямаршье шалгалта хэгдээгүй байна. Энээн дээрэһээ боложо ниитын мүнгэ, зөөрие үриһаар, сэнгыень түлэнгүйгөөр абаха баримтанууд олонто ушарна. Эгээл тиимэһээ аймагай элдэб эмхи зургаанууд (бэлэдхэлэй эмхи зургаануудые тоолонгүйгөөр), колхозуудта хабаатай, хабаагүйшье хүнүүд хүдөө ажахын артельнүүдтэ хахад миллион шахуу түхэриг мүнгэ үритэй болошоо бшуу. Тингэбэшье аймгүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Зыков), партиин айком (секретаринь нүхэр Воронин) мүнөө хүрэтэр шанга хэмжээ абаагүй байһаар.

Иимэ будүүлиг ябадалые мүнөө үедэ тэсэжэ боломоор аал? Яашье болохогүй! Колхозно байгуулалтые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, хүдөө ажахын продуктнуудай өрын үнэ сэнгые химдаруулха тушаа парти, правительствын хараалжа байһан зорилгонуудые бэелүүлхын тула эгээн түрүүн колхозуудай ажахые зүбөөр эмхидхэхэ, доторойнь арга боломжонуудые хүсэдөөр ашаглаха, тоо бүридхэлые бүхы талаһаань нягта һайнаар табиха, алмалта, арьбалалта хэхэ ябадалые үргэнөөр дэмжэхэ хэрэгтэй ха юм. Эдэ шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ колхозуудай шалгалтын комиссинуудай, аймагуудай хүдөө ажахын инспекциин, тэрэнэй инструктор-бухгалтерай үүргэ угаа ехэ. Имагтал тэдэнэр колхозуудай мүнгэн жасые нарин нягтаар шалгажа, ниитын зөөри зөөшэ даажа байдаг хүнүүдые хинажа, квартал бүхэндэ нэгэ удаа гүнзэгы шалгалта хэхэ уялгатай.

Теэд зарим нютагуудта шалгалтын комиссинууд миин лэ ёһо тэдысэ тогтоогдожо, тэрээндэ мэргэжэл шадабари багатай хүнүүд хүдэлдэг. Энэ ушарһаа боложо тэдэнэр биратай юумэ хэдэггүй байха юм. Саашадаа колхозой гэшүүд хамтынгаа суглаан дээрэ шалгалтын комиссида эрдэм бэшэгтэй, правлениин, бухгалтериин ажал-ябуулгые хинан шалгажа шадаха хүнүүдые һунгаха болоно.

Шадабари багатай, бирагүйгөөр хүдэлжэ байһан шалгалтын комиссида жэлэй дүн гаргажа байха үедэнь аймагай эмхи зургаануудһаа шадабаритай бухгалтернуудые эльгээжэ, тэдэнэртэ туһалха хэрэгтэй. Энээниие аймгүйсэдкомой хүтэлбэрилэгшэд эмхидхэхэ уялгатай. Жэлэй тоосоо гаргажа байха үедэ колхозой партийна эхин организацинууд тэдэнэртэ али болохоор туһалха ёһотой.

Партиин айкомууд, колхозой партийна эхин организацинууд шалгалтын комиссиин элирүүлһэн дутагдалнуудые усадхаха, зэмэтэ нюурнуудта бодото хэмжээ абаха ёһотой. Юуб гэхэдэ, зарим колхозой правлени шалгалтын комиссиин элирүүлһэн дутагдалнуудые, тэрээгээр абтаһан хамтын суглаанай шиидхэбэрие дүүргэнгүйгөөр орхижорхидог зантай.

Колхозой шалгалтын комиссинууд үри шэрые бүхыдэнь усадхахын хажуугаар, мүн хүсэ зөөри багаар гаргашалжа, ехэ продукци абадаг болохын түлөө саг үргэлжэ тэмсэхэ уялгатай. Тиихэ зуураа хамтын зөөридэ наринаар хандаха, трактор, машинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр, гамтайгаар ашаглаха, зэр зэмсэгүүдые шадаал һаа олон жэлдэ хэрэглэхэ тушаа шалгалтын комисси оролдолго ехээр гаргаха болоно.

Гадна эдэ комиссинууд колхозой үйлэдбэриин-финансова түсэбэй дүүргэлтые хинажа, хамтын олзо доходые зүбөөр хубаарилха, артелиин хубаагдадаггүй жасада мүнгэн зөөри хэр хүсэдөөр оруулагданаб, хэр зүбөөр тэрэ гаргашалагданаб гэжэ хододоо анхаржа байха уялгатай.

КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүд дотор ерэхэ долоон жэлдэ колхозуудта ажалай бүтээсэ хоёр дахин дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдана. Энэ шухала зорилгые бэелүүлхэ талаар, хамтын ажалай доторой арга боломжонуудые элирүүлхэ тушаа түрүүшын үдэрһөө хойшо эршэмтэйгээр оролдохо, колхозуудта хиналта, шалгалтын хүдэлмэрие эрид һайжаруулха гээшэ шалгалтын комиссинуудай шухала зорилго мүн.

Баруун Казахстанай областьдо Ленинэй орден барюулагдаба

УРАЛЬСК. (ТАСС). Баруун Казахстанай областьдо январиин 6-да Ленинэй орден барюулагдаа. Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө область шагнагдаһан юм. Үнгэрһэн жэлдэ Урал шадарай колхоз, совхозууд 50 миллион үлүүтэй пүүд таряа гүрэндэ тушаагаа. Шэнэ газар элдүүрилхынгээ урда тээ, тэдэнэр эды шэнээн таряа 14 жэлэй турша соо тушааһан байгаа бшуу.

Партиин обкомой, областной Соведэй баярай заседани Уральскын драмын театр соо нээгдээ. Хүдөө ажахын түрүүшүүл, промышленна предприятинуудай, партийна, советскэ организацинуудай түлөөлэгшэд, хүршэ һуудаг Саратовай, Гурьевай болон Актюбинска областьнуудһаа ерэһэн айлшад заседанида хабаадалсаа.

Областиие Ленинэй орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ уншагдаа. КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр Е. А. Фурцева нэрьемэ альга ташалган доро областиин түлөөлэгшэдтэ Ленинэй орден барюулаа.

Партиин обкомой секретарь нүхэр Ниязбеков үндэр хайрын түлөө парти, правительствода баясхалан хүргөөд, энэ шагналда Баруун-Казахстанай ажалшад эрхимээр харюусаха гэжэ найдуулаа.

Суглаарагшадта халуунаар угтагдан, нүхэр Е. А. Фурцева дэлгэрэнгы үгэ хэлэһэн байна.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ амаршалгын бэшэгые заседанида хабаадагшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

ВЛКСМ-эй ЦК-да

КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй тогтоолнуудые бэелүүлгэдэ комсомолой организацинуудай хабаадаха тухай

«Һүүлэй табан жэлдэ хүдөө ажахын хүгжэлтын дүнгүүд, хүдөө ажахын продуктнуудые саашадаа бүри элбэгээр үйлэдбэрилхэ зорилгонууд» тухай КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй тогтоолнуудые бэелүүлгэдэ комсомолой организацинуудай хабаадаха тухай асуудал ВЛКСМ-эй ЦК зүбшэн хэлсээ. Тогтоол соо иигэжэ тэмдэглэгдэнэ. КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй тогтоолнуудаар табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ комсомолшуудай, советскэ бүхы залуушуулай эдэбхитэйгээр хабаадаха гээшэ мүнөө комсомолой организацинуудай эгээн шухала, дайшалхы хэрэг болоод байна.

ВЛКСМ-эй ЦК хадаа бүхы орооһото культурануудай ургасые дээшэлүүлхын, зүб севооборот байгуулхын, үрэһэ ургуулха хэрэг шефтээ абахын, поли дээрэ үтэгжүүлгэ элбэгээр бэлдэжэ тараахын тулада дайшалхы оролдолго гаргаха зорилго хүдөөгэй комсомолой организацинуудай үмэнэ табяа. Мал ажалые хүдэлмэрилэгшэдөөр хангахын тулада эрхим комсомолшууд болон залуушуулые шэлэн оложо, энэ хүдэлмэридэ эльгээхэ гээшэ комсомолой организацинуудай шухалын шухала хэрэг болоно.

РСФСР-эй Центральна, Баруун-Хойто районуудай, Белоруссиин, Балтика шадарай, Сибириин, Урда Уралай, Хойто-Казахстанай, Алас Дурна зүгэй комсомолой организацинууд уһанай шубуу үсхэбэрилхэ талаар тон ехэ үүсхэл гаргаха ёһотой.

Москва шадарай овощь ургуулдаг тусхай мэргэжэлтэй 26 совхозые шефтээ абаһан Москвагай областиин комсомолой организацинуудай үүсхэлые ВЛКСМ-эй ЦК һайшаагаа. Студентнүүд болон аха классуудай һурагшадһаа барилгын 300 отряд эндэ байгуулагдажа байнхай. Таба мянган эдир залуу хүбүүд, басагад комсомолой путёвкоор совхозуудта хододоо хүдэлхэеэ эльгээгдэхэ юм.

Түрэл Коммунистическэ партиингаа XXI съездые шэнэ алдарта илалтануудые туйлажа угтахыень ороной бүхы эдир залуу хүбүүд, басагадые ВЛКСМ-эй ЦК уряалаа.

КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

Кукурузын баян ургасын түлөө тэмсэхэбди

(Сэлэнгын „Коммунизм" колхозойхидой хандалгада манай харюу)

Кукуруза үхэр малда айхабтар һайн шэмэтэ тэжээл болодог гээшэ. Энэ ургамалые уһалагдадаг газар дээрэ һайнаар элдүүрилээд, наг шэбхэ болон минеральна үтэгжүүлгэ ехээр оруулжа тарибал, багахан газар дээрэһээ ехэ ургаса абтажа болохо байна.

Нёдондо жэлдэ манай «Искра» колхоздо кукуруза ургуулдаг звено эмхидхэгдэһэн юм. Звенодомнай үрэжэл һайнтай 100 гектар газар даалгагдажа үгтөө һэн. Хабар тэрэнэйнгээ 88 гектарынь квадратно-гнездовой аргаар, 22 гектарынь үргэн рядтайгаар тариһан байгаабди.

Тарилгаяа майн 25-һаа июниин 5 болотор хэжэ дүүргээ һэмди. Бүхы үрэһэеэ шанараарнь, жэжэ томоорнь илгажа, сэбэрлэжэ, таряабди. Кукуруза тариһан газараймнай 34 гектарынь пар, бэшэниинь хабар хахалагдаһан газар. Теэд хабар хахалжа, кукуруза тариһан газарһаамнай пар дээрэ таригдаһанһаа үлүү ехэ ургаса абтаа. Юуб гэхэдэ, параа дахин һайнаар хахалжа, тарилга хэхэ ёһотой байгаабди. Тиигээ һаамнай кукурузын үрэһэн һайса дулаасаһан хүрьһэндэ таригдаха байгаа бшуу. Харин параа дахин хахалангүйгөөр, миин культиваци хээд тариһамнай, хүрьһэн дээрэһээ һайса дулаасаагүй, дороһоо хүсэд гэдээгүй байшоо. Тиимэһээ парые хабар дахин хахалаад, удаань хүндэлөөшэнь һайса борнойлжо, хүрьһыень жэгдэрүүлээд тарихада дээрэ ха гэжэ һанагдана.

Гадна 30 гектар газарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа. Теэд энээнһээмнай ямаршье аша үрэ гараагүй. Яахадааб гэхэдэ, үтэгжүүлгэ газар дээгүүр сасагдажа, миил нара һалхинда хэбтэһээр барагдашаһан байха юм. Хэрбээ хүрьһэндэ һайса оротор үтэгжүүлгэ хээ һаамнай, һураггүй туһатай байха һэн.

Квадратно-гнездовой аргаар тариһан 88 гектар газар дээрээ кукурузын эшын 10—12 сантиметр гараад байхада, «КРН-4,2» культиватораар зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэһэн байгаабди. Тиигэжэ энэ участогһаа дунда зэргээр гектарай 60 центнер ургаса хуряажа абаа һэмди. Үргэн рядтайгаар тариһан газартамнай буртаг үбһэн ехээр ургажа, бүри өөдэгүй муу ургаса абтаа һэн. Хуряалгын үедэ кукурузымнай эгээл үндэрынь 1,0—1,2 метр болоһон байна.

Иимэ муу ургасын абтаһанай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, кукурузын поли дээрэ наг шэбхэ багаар зөөгдэһэн, мүн ёһоор уһалагдадаггүй газарта тарилга хэгдэһэн байгаа. Тиихэдэ хура бороо багатай жэл байжа, газарыемнай ехээр гандааһан, хатааһан юм. Эдэ дутагдалнуудаа хараадаа абан ажаллажа, байгша ондо эрхим һайн ургаса абахын түлөө тэмсэхээр шиидээбди.

Бидэнэр мүнөө Сэлэнгын аймагай «Коммунизм» колхозойхидой Хандалга бэшэгые зүбшэн хэлсэжэ, бүрин дэмжээд, кукуруза ургуулха тусхай комплексно агрегат эмхидхээбди. Агрегадта нэгэ «Беларусь» трактор, квадратно-гнездовой аргаар тариха түхеэрэлгэтэй сеялкэ, культиватор, силоснэ комбайн даалгагдажа үгтэнхэй. Мүн Коршуновско һуурин шадар үрэжэл һайнтай, нэгэ хахалагдаһан 105 гектар пар, уһалагдадаг газар үгтөө. Эдэ үдэрнүүдтэ тэндээ наг шэбхэ гаргажа, саһа тогтоожо, мүльһэ зөөжэ эхилээбди. Хабартаа газараа һайрамай уһаар һайса уһалаад, дахин хахалжа, хоёр удаа борнойлоод, кукурузаяа тариха байнабди. Тиигээд зундаа тусхай машина, насосоор голһоо уһа абажа, ургасаяа хэрэгтэй соонь һайнаар уһалхабди. Гадна ургасаяа һайнаар харууһалжа, бүхы участогайнгаа гектар бүриһөө дунда зэргээр 300 центнерһээ бага бэшэ ногоон эшэ набша ургуулжа абахын түлөө тэмсэхэмнай.

А. Коршунов, агрегадай гэшүүн.

Мухаршэбэр.

ТАРИЛГАДАА БЭЛЭДХЭНЭ

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд алдарта партиингаа ээлжээтэбэшэ съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр бүхы трактор, машинаяа һайнаар заһабарилжа, ерэхэ хабарай тарилгада бэлдэжэ дүүргэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа.

Тракторна бригадын бригадир Баянда Цырендоржиевһаа эхилээд, шадабаритай механизаторнууд Цырен Аюров, Цырен-Доржо Цыремпилов, Александр Цыбикжапов, Владимир Намдаков гэгшэд бүтээсэтэй, оролдосотойгоор ажаллана. Хамтадаа 50 борной, 3 сеялкэ, 4 анзаһан, 2 культиватор бэлэн болгогдобо.

Хори. **С. Цынгуев.**

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай прессорнэ цехын слесарь нүхэр А. Ульзутуев партиин XXI съездын хүндэлэлдэ мүрысэхэ зуураа, даалгабаряа үдэр бүри 250—260 процент дүүргэнэ.
Зураг дээрэ: А. Ульзутуев ажаллажа байна.

Л. Хайдуровай фото.

Коммунистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрнэ

Бабушкин городой промышленна предприятинуудай олон залуушуул ороной томо томо городуудай залуушуулай патриотическа үүсхэлые дэмжэжэ, коммунистическэ мүрысөөндэ оролсожо байна.

Городой барилга-хабсаралгын хүдэлмэрилэгшэдэй суглаанда хабаадагшад «Москва-Сортировочная» депогой коллективэй үүсхэлые һайшаан дэмжээд, экскаваторщигуудые коммунистическэ мүрысөөндэ хабаадуулха тухай шиидхэбэри гаргаһан юм. Экскаваторщигууд тэрэ суглаанһаа хойшо коммунистическэ ажалай экипажай нэрэ зэргэтэй болохын түлөө эдэбхитэйгээр мүрысэнэ. 828-дахи экскаваторай бригадын гэшүүд, самосвал машина жолоодогшод партиин XXI съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, халаан бүриингөө даалгабарие хоёр—гурба дахин үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ мүрысөөндэ экскаваторай машинист нүхэр Панков, машинист нүхэр Обухов гэгшэдэй халаанайхид эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулһаар.

***

Мысовая станциин түмэр замшадай дунда коммунистическэ мүрысөөн мүн лэ үргэнөөр дэлгэржэ байна. Вагонуудай техническэ талыень хинан шалгадаг нүхэр Кацеевэй халаанайхид дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, коммунистическэ ажалай халаанай нэрэ зэргэтэй болохын түлөө тэмсэнэ.

И. Попов.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Миллион центнер загаһа барихын түлөө

Россин Федерациин уһа сөөрэмүүдтэ загаһа олоор үсхэбэрилжэ, 1965 он хүрэтэр миллион центнер загаһа барихаар хараалагдаа. Энэнь һүүлэй жэлнүүдтэ республикын уһа мүрэнүүдһээ жэл бүри баригдадаг загаһанда орходоо баг-саахада арба дахин ехэ байна. Нютагай уһа сөөрэмүүдтэ загаһа үсхэбэрилхэ түсэб колхоз, совхозуудай зохёожо, үргэнөөр зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэхые хүдөө ажахын органуудта РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерство дурадхаа.

Колхоз, совхозуудай бүхы уһа сөөрэмүүдые ойрын хоёр жэл соо хүсэдөөр шэнжэлээд, тэдэндэ паспорт бии болгогдохо. Шэнэ уһа, сөөрэм тогтоохо, хуушыень заһабарилха хүдэлмэри заһабарилгын-техническэ, сабшалан һайжаруулха станцинуудта даалгагданхай. Тэдэнэр энэ хүдэлмэрие ажахынуудтай баталһан договорой ёһоор дүүргэхэ юм.

Загаһа үсхэбэрилхэ мэргэжэлтэй колхознигуудые бэлдэхын, энэ хэрэгтэ зоотехнигүүд, ветеринарнууд болон мелиораторнуудые һургахын тулада областьнуудта курсанууд эмхидхэгдэхэ байна.

(ТАСС).

Челябинска область. Магнитогорскдо байрын гэрнүүд индустриальна аргаар баригдана. Эндэ хабсаргагдадаг түмэр бетон үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.
Зураг дээрэ: Ждановай үйлсэдэ гэр байрануудые барилга. Хабсаргагша Н. В. Облогин ажаллажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ОЙ ТАЙГАТАЙ НЮТАГУУДТА ХҮН ЗОНИИЕ БҮРИДХЭЛГЭ ЭХИЛЭЭ

Владивостогһоо январиин 3-да абтаһан мэдээнэй ёһоор Пожарское гэжэ тосхонһоо шэнэ жэлэй урдуур вертолет ниидэн гараа. Бүхы союз дотор хүн зониие бүридхэлгэдэ хабаадалсаха бүридхэлшэд, инструкторнууд-хинагшад вертоледто һуужа гараа. Холын ой тайга соо байдаг Сяин гэжэ тосхондо тэдэниие вертолет абаашажа буулгаһан байна. Эндэ хүн зониие бэшэлгэ эхилээ.

Энэ холын ой тайга соо ехэ хубилалтын болоһон тухай түрүүшын мэдээнүүд гэршэлжэ үгэнэ. Эдэ нютагуудта үзэг бэшэг мэдэхэгүй, гээгдэнги удэгейцүүд урдань һуудаг байгаа. Бэшэлгын мэдээнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, дээдэ, дунда эрдэмтэд эндэхи зоной дунда нилээд олон болоһон байна. Мүн наһатай болоһон олон хүн уншадаг, бэшэдэг болоо. Хүн зониие бүридхэлдэ абалга Приморско хизаарай хойто зүгэй бусад районуудта мүн лэ эхилээ. (ТАСС).

Гипсын томо рудник

Эрхүү городһоо январиин 2-то абтаһан мэдээнэй ёһоор, Зүүн-Сибириин түмэр замай Залари станцида дүтэхэнэ Ангара шадарай талада баригдаһан ороной зүүн хубидахи эгээн томо Заларинска гипсын рудник түрүүшын продукци үгэжэ эхилээ. Энэ рудник жэл соо 300 мянган тонно гипс абадаг байхаар хараалагдаһан юм. Эндэхи эрхэ байдалые шалгажа үзөөд байхадаа, предприятиин хүсэ шадалые гурба дахин ехэ болгохоор хараалагдаба. Эрхүүгэй совнархозой технико-экономическа соведэй һанамжа дурадхалай ёһоор, Заларинска гипсын руднигай хүсэ шадалые жэл соо 1 миллион тонно гипс үгэдэг байхаар болгохо гэжэ шиидхэгдээ. Энэ хадаа мүнөө баригдажа байһан Ангарска гипсын заводой хэрэглэмжые хүсэдөөр хангахаһаа гадна, бүхы Зүүн Сибириин, Алас Дурна зүгэй цементын бүхы заводуудые гипсээр хангаха байна.

(ТАСС).

Миллион велосипед үйлэдбэрилжэ гаргаба

ПЕНЗА. (ТАСС). Пензенскэ велосипедэй завод 1958 он соо миллион велосипед үйлэдбэрилжэ гаргаба.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездые угтуулан

„1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тухай“ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэлгэ

* *

Үлүү албан тушаалые усадхаха

Манай Ахын аймаг республика дотороо эгээл багань гэжэ тоологдодог. Хүн зомнай хоёр мянга үлүүтэйхэн юм. 30—40 үрхэ айлтай 9 багахан колхоз бии. Ашагта малтамал бэдэрэлгын экспедициие тоологүй һаа, промышленна предприятинуудшье үгы. Гэтэр хоёрдохи группынхидал адляар тусхай аймаг байһан туладань аймагаймнай центртэ жэлдээ 3 миллион түхэригэй салин хүлһэнэй мүнгэ гаргашалдаг элдэб эмхи зургаанууд, организацинууд бии. Тиимэһээ иимэ багахан аймагта алба-захиргаанай хэрэгтэ энэ тухай мүнгэ гаргашалха гээшэ гүрэндэ ехэ гарзатай байһаниинь мэдээжэ.

Алба-захиргаанай аппарадые бага, сомор болгожо, үлүү гаргаша хэдэг ябадалые болюулха хэмжээ-ябуулгануудай бэелүүлэгдэжэ байхада манай аймагай эмхи зургаануудай, организацинуудай аппарадуудые горьтойхоноор хороохо хэрэгтэй гэжэ һанагдана.

Ямар тиимэ арга боломжонууд бииб?

Жэшээлхэдэ, аймагай Советэй гүйсэдкомдо үлүү тушаалнууд олон байдаг. Эндэ колхозно барилгын, ажахын таһагые даагшанар гэжэ бии. **Эдэ гурбан таһагуудые хамтаруулжа, нэгэ ажахын-барилгын таһаг болгобол таарамжатай гэжэ һанагдана.**

Тиихэдэ аймгүйсэдкомой финансова таһагта аяар 11 хүн ажаллажа байдаг. **Эндэ таһагые даагшые хоёр бухгалтертайгаар, хоёр инспекторгэйгээр байлгабал хүрөө гэжэ һанагдаха байна.** Таһагые даагша гүрэнэй олзо доходуудай талаар инспекторэй уялгые өөрөө абаад, налогой талаар, мүнхэлэлгын талаар инспекторнуудэй тушаалые хамтаруулжа, уялгыень нэгэ инспектортээ даалгахадань болохо.

Иимэ багахан аймагта түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ гэжэ тусхай тушаал байлгаһанай ойройдоошье хэрэггүй. Колхозууд ажал хүдэлмэреэ өөһэдөө түсэблэдэг болоржо, тэрэнэй хэхэ юумэнь ойройдоошье үгыл. Предприятинуудай үгы хада колхозуудай табиһан түсэбые аймгүйсэдкомой дэргэдэхи хүдөө ажахын инспекци тааруулаад, хэрэгтэй болоо һаань зүбшэжэ, заһабари оруулжа байха гүйсэд аргатай.

Аймгүйсэдкомой культурын таһагта элдэб тушаалай хүнүүд даншье һаа олон байдаг. Аяар 5 хүнтэй «Улаан чум» гэдэг эндэ бии. Тэдэнэй хэһэн ажал ойройдоошье харгдадаггүй. **Тиимэһээ энэ «Улаан чум» гэжэ организациие үгы болгожо,** тэдэ хүнүүдые ашатай туһатай ондоо ажалда эльгээхэ хэрэгтэй. Тиихэдэ үнгэрэгшэ жэлдэ кинофикациин талаар үшөө 5 хүнэй—мотористнуудай тушаал нэмэжэ үгтэнхэй. Теэд колхозуудта киномеханигууд ганса гансаараашье байхадаа ажалаа хүшэ хүрэжэ ядаха юумэниинь үгы юм. Юундэб гэхэдэ, тэдэнэр һарадаа 3—4 лэ шэнэ картина харуулдаг байна бшуу. Урдань киномеханигууд мотористгүйгөөр ажаллаад байдаг һэн, саашадаашье ажаллахадаа ядахагүй.

Гүрэнэй банкда хоёр лэ бухгалтер барибал таарамжатай.

Аймпотребобществода үлүү хүнүүд баһал олон. Эндэ урдань нэгэ хүн складые даагшаар хүдэлдэг байһан аад, мүнөө 4 болошонхой. **Складые даадаг олон хүнүүдэй хоёрыень хорооxоор. Мүн нэгэ товароведэй, бэлэдхэлэй конторын нэгэ бухгалтерай, тушаан абадаг пунктые даагшын уялгые үгы болгоходо хамаагүй.**

Лесхоздо 4 леснигүүдэй, нэгэ технигэй тушаал үгы болгохо арга бии.

Тэрэшэлэн аймагай бусадшье эмхи зургаанууд болон организацинуудта нэгэн—хоёр тушаалнуудые хорооходо болохо.

Үшөө нэгэ һанамжа—Ахын аймагые Түнхэнэй аймагтай нэгэдүүлхэ гэһэн дурадхал орожо байнхай. Энэ мүн лэ зүйтэй, бодожо үзэхөөр дурадхал гэжэ һанагдана.

Мүнөө байгааша колхозуудаймнай буусануудта 5-6 отделенинүүдтэй мяханай мал үсхэбэрилхэ нэгэ томо совхоз эмхидхэхэдэ болохо юм. Тэрэ совхозой гол буусань Орлик тосхондо байбал таарамжатай. Тиигээд энэ совхоз Түнхэнэй (Хэрэн тосхон) аймгүйсэдкомдо мэдэлтэй байха. Аймагайнгаа центртэй саг үргэлжын холбоотой байхын тулада нэгэ «АН-2» самолёт барижа байха хэрэгтэй.

Ингэбэл Ахын аймагай бүхы эмхи зургаанууд, организацинууд үгы болгогдожо, гүрэнэй 3 миллион шахуу түхэриг мүнгэн жэл бүри алмагдадаг болохо һэн. Тэрэ мүнгые Ахын аймагай газар дайдын ашагта малтамалые бэдэрэлгэдэ зорюулбал, хэды ехэ ашатай туһатай байха гээшэб!

Г. Булгутов, «Улаан Саяан» газетын редактор.

* *

Тааруу болохо һэн

Адуу мал үсөөнтэй, таряалан, сабшалангаар бага колхозуудые нэгэдхэхэ тухай асуудал КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүд соо тон зүбөөр табигдана.

Жэшээлхэдэ, манай аймагта адуу малаар олон «Улаан Бургалтай» колхоз таряалан, сабшалан элбэгтэй аад, малаар үсөөн Ленинэй нэрэмжэтэ артельтэй хаяа хадхама һууриҗанхай юм. Хэрбээ **эдэ колхозуудые нэгэдүүлжэ, томодхожорхёо һаа, алишье талаараа хүгжэнги һалбаритай колхоз болохол. Мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхозые «Заветы Ильича» колхозтой нэгэдүүлбэл зүйтэй байна.**

Тиихэдэ аймагаймнай зарим колхозууд аяар Борьёогой талада тарилгаяа хэдэг. Жэшээлхэдэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 1955 онһоо хойшо Борьёодо ошожо, 700 гектарта тарилга хээд, тэрэнээ хуряажа абахын тула нилээд ехэ ажал гаргадаг юм. Аяар 100 шахуу километрын газарта хабар, намартаа хэдэн машина, техникэ өөдэ руунь шэрэхэдэ айхабтар ехэ керосин, бензин, тоһон галдагдадаг, бүхэли һараар гэрһээ холо ажаллахадань, колхозник, механизаторнуудташье бэрхэтэй болошодог гээшэ. Харин манай колхозой хүтэлбэрилэгшэд 100 гаран гектар газараа хүршэ колхозуудтаа үгэжэрхёод, мүнөө болоходо өөһэдөө ядалдажа байна. Хүршэ Свердловэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозууд Подхулдочи, Армак гэжэ нютагаймнай газарые эдлүүрилжэ байдаг юм. Хэрбээ **эдэ колхозуудые манай колхозтой ниилүүлжэрхёо һаа, ехэл таарамжатай болохо һэн. Үгышье һаа газарыемнай бусаагаа һаань бидэнэр аяар Борьёо руу харгылхаяа болихо һэмди.**

О. Будаев, Ториин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

Багахан электростанцинуудые нэгэдүүлхэ шухала

Зарим аймагуудта багахан электростанцинууд олон байна. Жэшээлхэдэ, Хориин аймагай түб тосхондохи леспромхоз, РТС, коммунальна ажахын таһаг, больница, һургуули, почто гэхэ мэтэ газарнуудта өөһэдын багахан электростанцинууд бии. Мүн Заиграй тосхоной коммунальна ажахын таһаг, түмэр замай станци, больница, һургуули, почто, культурын таһаг өөһэдын электростанцитай.

Аймагай түб тосхонуудһаа гадна зарим хүдөө нютагуудта хэдэ хэдэн багахан электростанцинууд байха юм. Мүн нүүдэл олон электроагрегадууд бии.

Эдэ багахан электростанцинууд гаргаша ехэтэй, мүн олон хүдэлмэришэдтэй. Хори, Заиграй тосхондохи электростанцинуудта 40—40 хүн ажаллана. Тиихэдэ эдэ станцинууд жэшээлхэдэ, почто, культурын таһагуудай станцинууд ехэ бага энерги үгэдэг байха юм.

Бага бага станцинуудые нэгэдүүлжэ, хүсэ ехэтэй электростанци эмхидхэхэ саг тулаа гэжэ һанагдана. Иимэ электростанци хэдэ хэдэн һуурин газарнуудые электрын гэлаар хангажа шадаха байна. Мүн гүрэнэй ехэ мүнгэн алмагдаха, энэ хэрэгтэ ёһотой гурим байгуулагдаха һэн.

Н. Рыжков, Культурын министерствын кинофикациин таһагай ахалагша инженер.

Улан-Удын паровозно депогой хүдэлмэришэдэй дунда КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлэй мүрысөөн үдэрһөө үдэр бүри дэлгэржэ байна. Бэлэдхэлгын цехын токарь Константин Дмитриевич Ермишов мүрысөөндэ өрөлсөод, үдэр бүри хоёр нормо дүүргэнэ. **Зураг дээрэ: К. Д. Ермишов.** **А. Мантаевай фото.**

Жэжэ колхозуудые нэгэдхэхээр

Хэжэнгэдэ, Дээдэ Худанда мүнөө «Заря», Тельманэй нэрэмжэтэ колхозууд оршодог юм.

Эдэ колхозууд нэгэ үргэлжэ, нэлэнхы газар эзэлдэг гээшэ.

Ушар иимэһээ «Заря», Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудые нэгэдхэжэ, урдань Чесанын МТС-эй байһан байра дээрэ түб буусыень эмхидхэбэл зохистой гэжэ колхознигууд дурадхана. Юундэб гэхэдэ, тус МТС-эй түб бууса эдэ хоёр колхозой эгээл тэг дундань юм. Тиигээдшье тэндэ элдэб түхеэрэлгэ, МТМ, гараж болон бусад бии. Иигэжэ томодхогдоһон колхоз олон һалбаритай хүгжэнги ажахы боложо шадаха бэшэ гү?

С. Цыбиков.

һОНИРХОЛТОЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

(Кружогой нэгэ хэшээлдэ)

Заиграйн аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гурбадахи бригадада мүнөө үеын политика шудалдаг кружок эмхидхэгдэнхэй. Һургуулиин багша П. И. Сотников энэ кружогые хүтэлбэрилдэг юм.

Һуралсалай жэлэй эхинһээ тус кружогой хэшээл таһалдаагүй. Коммунистнууд Ушаков Кулаков хоёрһоо бэшэн булта хэшээлдээ ябадаг юм. Энэ намарһаа хойшо КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин Пленумэй материалые, Бурядай экономическа район, тэрэнэй зорилгонууд тухай, мүнөө үеын ревизионизм тухай эндэхид үзэһэн байна. Энээнэй удаа партиин XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүдые шудалжа байна. Хэшээл бүхэн дээрэ пропагандист уласхоорондын байдал тухай богонихоноор мэдээсэл хэдэг гуримтай.

Пропагандист нүхэр Сотников хэшээл бүхэндэ һайса бэлэдхэдэг, хэлэхэ темээ тобшохоноор тэмдэглэжэ бэшэдэг заншалтай. Энэ пропагандист хэшээл бүхэнэй урда тээ үзэһэн юумэн тухайгаа шалган һураад, ойлгогдоогүй үлэһэн асуудалнуудые элирүүлһэнэй һүүлээр темээ саашань үргэлжэлүүлдэг байна. Һурагшадые һайса ойлгуулхын тулада карта болон бусад харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые хэрэглэдэг. Хэшээлые һонирхолтойгоор үнгэргэхэдэнь һурагшад олон асуудал табидаг. Иигэжэ пропагандист коммунистнууд хоёрой хоорондо һонирхолтой хөөрэлдөөн болодог юм. Эдэ бүгэдын ашаар гараһан материалаа хүнүүд бүхөөр хадуужа абана.

1959—1965 онуудта арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд тушаа тезисүүдтэ зорюулһан нэгэ хэшээл яһала һонирхолтойгоор үнгэрөө. Бригадын партийна группын бүхы коммунистнууд булта энэ хэшээлдэ ерээ. Манай ороной ажахын болон культурын зарим дүнгүүд тухай пропагандист тогтон хэлэһэн байна. Мүн энээнтэй хамта ерэхэ долоон жэл соо шиидхэгдэхэ зорилгонууд тушаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. Саашань социалистическэ хүдөө ажахые хүгжөөхэ тухай тогтоһон байна. Тиихэдээ шэнэ долоон жэл соо хүдөө ажахын продуктнуудые абаха тухай гол шухала тоонуудые пропагандист тодорхойлон хэлэбэ.

— 1965 ондо жэл соогоо 10—11 миллиард пүүд таряа абахаар хараалагдана,—гээд нүхэр Сотников һурагшадта хандана. Энээниие бэелүүлхын тулада таримал ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые абаха, мүн кукуруза ехээр таридаг болохо хэрэгтэй. Гадна хартаабха, мяха, һү, нооһо болон эдеэ хоолой бусад олон зүйл ехээр абтадаг болохоор түсэблэгдэнхэй.

Ерэхэ долоон жэл соо хүдөө ажахыдахи газар эдлэлгые һайжаруулжа, эдлүүриин 100 гектар бүхэндэ ехэ продукци абаха зорилго табигданхай.

— Жэшээнь, манай колхоздо газар хүсэд һайнаар ашаглагдана гэхын аргагүй,—гэжэ пропагандист саашань үргэлжэлүүлнэ. Абаад үзэгты. Шэнэ Хүрьбэ шадархи газар мүртэйгөөр элдүүрилэгдэнэгүй гээшэ. Энэ газарые үтэгжүүлээд, уһалбал, ехэ аша туһатай байха һэн. Тиихэ арга боломжошье бии. Уһалхада таарамжатай жэгдэ газартай мүн дүтын фермэһээ шэбхэ асаржа үтэгжүүлхэдэ яанаб. Манай колхоздо иимэ газар захаһаа бии байна. Эдээниие бидэнэр юундэ ашаглажа шадахагүйбибди? Эдэ бүгэдые дууһан хэрэглээд байбал, шэнэ долоон жэлэй түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулжа шадаха байналди.

— Шадаха бэд даа,—гээд кружогто һурагша нүхэр Шульгин тодон абаад хэлэнэ. Теэд колхозоймнай правлени эдэ бүгэдые хараадаа абанагүй гээшэ ха. Колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Ерженин олониитэ колхознигуудтай барисаагүйгөөр хүдэлдэг гээшэ. Жэшээнь, ямар нэгэн асуудал шиидхэхээ гү, али зүбшэхээ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ержениндэ орожо ерэхэдэ дуу гаралсаха дурагүй, «юун шамда хэрэгтэйб?» гэжэ зандардаг. Таанадтай хөөрэлдэжэ байха сүлөөмгүй гэдэг. Колхозой эдэбхитэдтэй, гэшүүдтэй зүбшэжэ, ниитынгээ ажахые ябуулхые оролдодоггүй байхадань юумэн урагшатай байхагүй. Хүн зонтоёо хүдэлжэ шададаггүйл гэжэ бидэнэр һанадагбди. Иимэ дээрэһээ колхозоймнай ажал хүдэлмэри ехэл муу байна.

— Та коммунист хүн хадаа эдэ бүхы асуудалые табиха, дутагдалые зайсуулхын тула оролдохо ёһотойт,—гэжэ пропагандист хэлэнэ. Юуб гэхэдэ, колхозой ниитын ажахые һайжаруулха хэрэг гансахан колхозой түрүүлэгшэ правлени хоёрһоо болохо бэшэ, харин коммунистнууд болон бүхы колхознигуудай эршэ зоригһоо болохо байна бшуу. Тиимэ хадань эдэ бүгэдые хамтын хүсөөр заһахые оролдохо, колхозой түрүүлэгшыншье дутагдалые зайсуулха хэмжээ абаха ёһотойт.

Саашань мал ажалые хүгжөөхөөр хараалһан түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ арга боломжо тухай пропагандист тогтон хэлээ. Энээн тухай хөөрэлдэхэ зуураа, малда элбэг ехэ тэжээл бэлдэхэ тушаа асуудал гараһан байна. Энээниие тэмдэглэхэдээ нүхэр Сотников кукурузые эндэ ехэ шархуугаар таридаг, тэрэниие ургуулха заабари сахидаггүй гэжэ тэмдэглэбэ. Тиимэ дээрэһээ энэ ургамал манай эндэ мүртэйгөөр ургадаггүй. Эрхим газартаа энэ ургамалые тарихын оронд, харин хаанашье һаань таридаг заншалтай. Энэ ургамалые дуратайгаар, заабариин ёһоор тарижа ургуулдаг байгаа һаамнай ямар ехэ шэмэтэ тэжээл үгэхэ байгааб!

— Манай эндэ кукурузын һайн ургаса үнэхөөрөө абажа боломоор байгаа бшуу даа,—гээд коммунист нүхэр Спиридонов пропагандистын хэлээшые дэмжэнэ. Юуб гэхэдэ, энэ ургамалые газарта булаад, ямаршье харууһа хэнэгүйбди. Тусхайта звенодо гү, али хүнүүдтэ газар даалгажа үгэхэ ёһотой.

— Тиигээд тэрэ газартаа наг шэбхэ ехээр гаргажа, үтэгжүүлхэ ёһотой,—гээд коммунист нүхэр Солдатов нэмэбэ.

Иигэжэ ерээдүйн ехэ түсэб тушаа хөөрэлдэхэдөө колхозой коммунистнууд ажахыгаа шүүн хаража үзэнэ. Бии байһан дутагдалнуудаа усадхахые оролдоно. Шэнэ долоон жэлэй гол зорилгонуудтай танилсаад байхадаа, эдэнэр коммунизм тээшэ дабшажа ябаһан агууехэ Эхэ оронойнгоо түлөө омогорхоно, баясана.

М. Сосов, Заиграйн аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

БЭЕЛҮҮЛЭГДЭХЭ ЁҺОТОЙ ЗОРИЛГОНУУД

КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүд хадаа ороной хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ түүхэтэ ехэ түсэб мүн. Эдэ тезисүүд соо хараалагдаһан даабарита тоонуудые бэелүүлээд байбалнай мал ажал, таряан ажалнай мүнөөнэйхиһөө хэдэн дахин хүгжөөгдэхэ.

Партиингаа табиһан зорилгонуудаар урмашаад, шэнэ долоон жэл соо Кабанскын аймагта хүдөө ажахын ургамалнуудай ургасые дээшэлүүлхэ тушаа нэгэ хэдэн һанамжаяа хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

Һүүлэй хэдэн жэл соо аймагай колхозууд шэнэ, боро газар элдүүрилһэнэй ашаар таряанайнгаа газарые 12 мянган гектар хүрэтэр ургэдхөө. Илангаяа Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ, «Забайкалец» колхозууд шэнэ, боро газар ехээр элдүүрилһэн байна. Таряанайнгаа газарые ургэдхэһэн колхозуудта ургаса болон тэжээл бэлэдхэлгэ урданайхидаа орходоо һураггүй дээшэлээ. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн жэлдэ хэдышье ган байгаа һаань, эндэхи колхозууд гектар бүриһөө дунда зэргээр 10,7 центнер ороoһо таряа хуряагаа. Тэрэнэй ашаар Кабанскын колхозууд гүрэндөө ороoһо таряа худалдаха, үрэһэ хүрэнгэ хааха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээ. Намагтай газар хатаажа элдүүрилһэнэй ашаар нэгэ жэлэй, мүн олон жэлэй ногоон ехээр таригдадаг болоо. Тиимэһээ малай тэжээл ехээр бэлэдхэгдэжэ, һү һаалга горьтойгоор нэмээ. Хэрбээ 1955 ондо аймаг дотор үнеэн бүриһөө ойройдоол 524 литр һүн һаагдаһан һаа, үнгэрһэн жэлэй 11 һара соо 1515 литр һаагдаһан байна. Зарим колхозуудта бүришье ехэ һүн һаагдаа. Тэрэшэлэн мяха абалга, ноoһо хайшалалга ехэ болоо. Эдэ баримтануудые хаража үзэхэдэ шэнэ, боро газар элдүүрилгын ашагтай олзотой байһаниинь элирнэ.

Гэбэшье бидэнэр туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарха ёһогүйбди. Колхознигуудай олоһон ажалта үдэртэ 1,5—2,5 килограмм ороoһо таряан, 3—5 түхэриг мүнгэн хубаагдана. Энэ үшөөл бага гээшэ. Гадна Эрхүүгэй ГЭС-эй баригдахада нилээд ехэ сабшалан, таряалангаймнай уһанда абтахаяа байһыень хараадаа абаха ёһотойбди. Тиимэһээ **энэ долоон жэл соо 17 мянган гектарһаа** (тэрэ тоодо 8 мянгыень таряалан, 9 мянгыень сабшалан, бэлшээри болгохоор) **бага бэшэ шэнэ газар заатагүй элдүүрилхэ байһамнай** тон шухала. Энэ зорилго бэелүүлхэ гүйсэд арга боломжотойбди. Гансал оролдолго хэрэгтэй. Тиихэдэ сабшалан, бэлшээриие ургэдхэхын тула **13 мянган гектар намаг заатагүй хатаагдаха** зэргэтэй.

Хүдөө ажахын ургамалнуудай ургасые эрид дээшэлүүлхын түлөө нютагай үтэгжүүлгэһээ гадна, ургамалай үнэтэ тэжээл болохо торф болон аммиагтай уһа үргэнөөр хэрэглэхэ гэжэ шиидээбди. Манай **аймагта 12 миллион тонно торф бии гэжэ элирүүлэгдэнхэй.**

Энэ үрэ ехэтэй үтэгжүүлгые Сталинай нэрэмжэтэ, «Забайкалец» колхозууд үнгэрһэн жэлнүүдтэ бага сага хэрэглэһэн байна. Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид Боргой гэжэ нютагта 150 гектар газарые торфоор үтэгжүүлээд, зелёнко тариһан юм. Тэрэнэйнгээ ашаар гектар бүриһөө 50 центнер хүрэтэр зелёнко хуряагаа. Тиихэдэ «Забайкалец» колхозойхид гектар бүриһөө дунда зэргээр 27 центнер ургаса хуряаһан байна. Гадна торфоор үтэгжүүлэгдэһэн газарта малай тэжээл болохо намарай хара таряа тарижа, гектар бүриһөө 200 центнер хүрэтэр ногоон эшэ хуряагаад, силос дараа юм. Торф хадаа илангаяа огород, сад ургуулхада ехэ туһатай байдаг. Тэрээгээр үтэгжүүлэгдэһэн газарай хүрьһэнэй бүридэл һайжардаг, тэжээлэй бодосуудаар элбэг болодог байна. Гадна зөөлэн хүрьһэтэй газар хатуужадаг, удаан саг соо дулаа бариха аргатай болодог. Тэрэшэлэн торфые малда дэбдихэдэ ехэл таарамжатай юм. Юуб гэхэдэ, торф хадаа удаан саг соо дулаа баридаг, хүйтэ нойто үзэдэггүй байна. Малда дэбдигдэһэн торфоор газар үтэгжүүлхэдэ наг шэбхэ хэрэглэһэндэ орходоо холо үлүү ургаса үгэнэ гэжэ туршалга харуулаа.

Торфые цементын үйрэдэһэнтэй холижо газар үтэгжүүлхэдэ бүришье һайн. **Бидэнэр Каменскдахи цементын заводһоо иимэ үйрэдэһэ абаха аргатайбди. Энэ заводһоо газаа тээшээ гараһан соргоор цементын айхабтар ехэ үйрэдэһэн һүрьежэ, Каменск тосхондо, мүн тэрэнэй шадар ажаһуудаг зоной амилха агаарые бузарладаг гээшэ. Хэрбээ тэрэ соргын амһарта цементын үйрэдэһэ сэбэрлэхэ түхеэрэлгэ тодхоо һаа, агааршье сэбэр болохо, хүдөө ажахыда нилээд ехэ хэмжээнэй үтэгжүүлгэ абтадаг болохо байна.** Зүгөөр Бурядай совнархозой, мүн цементын заводой хүтэлбэрилэгшэд манай дурадхалые хараадаа абажа, үнэгүй аад, шанар ехэтэй цементын үйрэдэһые хүдөө ажахыда элбэгээр үгэдэг болохо зэргэтэй.

Аймагаймнай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд шанар ехэтэй аммиагтай уһаар газараа үтэгжүүлдэг болохомнай гэлдэһээр үнинэй. Теэд энэ хөөрэлдөөнһөө ямаршье үрэ гаранагүй. Үнгэрэгшэ жэл Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 100 гектар газараа аммиагтай уһаар үтэгжүүлээд, тарилга хэхэ гэжэ шиидэһэн аад, тэрэнээ хэжэ шадаагүй. Юуб гэхэдэ, Хүдөө ажахын министерствын гэмээр энэ колхоз аммиагтай уһаар хангагдаагүй һэн. Хэрбээ энэ шухалын шухала хэрэгтэ министерствын хүтэлбэрилэгшэдэй саашадаашье иимээр хандаа һаань, Кабанскын колхозууд ерэхэ хабар аммиагтай уһаар газараа үтэгжүүлхэ хүдэлмэреэ ойройтуулха туйлда ороод байна. Зүгөөр Кабанскын РТС-эй хүтэлбэрилэгшэд саг эртэ гээд һуултагүй, колхозуудаа аммиагтай уһаар хангаха тушаа энэ гэһээр оролдохо ёһотой. Тиихэдэ энэ үтэгжүүлгэ газарта шэнгээхэ түхеэрэлгэтэй «Беларусь», «ДТ-54» маркын тракторнуудые худалдажа абаха, мүн хүнэй бэедэ аммиагай ехэ хоротой байдаг хадань, аюулгүйе һэргылхэ тусхай хубсаһа болон противогаз, нюдэнэй шэл эртээнһээ бэлдэхэ гээшэ тон шухала. Тэрэшэлэн колхозуудшье аммиагтай уһаар газар үтэгжүүлгэдэ хүдэлмэрилхэ хүнүүдые олоор һургаха болоно.

Гадна аймагаймнай бүхы колхозууд сэбэр пар дээрэ зүб севооборот үргэнөөр эрхилдэг болохо юм. Юуб гэхэдэ, шэнэ долоон жэл соо газарай хүрьһэ һайжаруулжа, элдэб буртаг үбһэнтэй тэмсэжэ, ургаса хуряалгаяа дээшэлүүлхэ хэрэгтэмнай севооборот гол үүргэ дүүргэхэ байна. Мүн 2—3 жэлэй туршада бүхы тарилгамнай 100 процент ургаха шадалтай нютагай үрэһөөр хэгдэдэг болохо бшуу. Энээниие бэелүүлхэ гээшэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй гол зорилгонь болоно.

Мал ажалаа хүгжөөжэ, мяха, һү, тоһо бүри ехээр абахын тула тэжээл элбэгээр бэлэдхэдэг болохо гээшэ колхозуудай гол зорилгонь гээшэ ааб даа. Тиимэһээ тарилга хэдэг газараа зүбөөр хубаарилжа, тэжээлэй ургамал элбэгээр таридаг болохо зорилгоёо ойрын сагта бэелүүлхэ зэргэтэйбди. **Шэмэтэ тэжээл, силос ехээр дарахын тула кукуруза, наран сэсэг, илангаяа бобово ургамал, хүсы болон овёстой холиһон викэ элбэгээр таридаг болохо шухала.** Гадна хартаабха, турнепс, тэжээлэй капуста болон бахчева ургамал мүнөөнэйхидөө орходоо хэдэн дахин ехээр таридаг болохобди. Энэ зорилгоёо ойрын сагта бэелүүлээгүй һаамнай, һү, мяха, тоһо абалгые эрид дээшэлүүлхэнь бэрхэтэйхэн байна.

Олон жэлэй тэжээлэй ургамал элбэгээр таридаг болохын тула нэн түрүүн үрэһыень бэлэдхэхэ болонобди. **Тэжээлэй ургамалай үрэһэ бэлэдхэхэ хүдэлмэриие Сталинай нэрэмжэтэ колхозой нэгэ комплексно бригадада даалгаа һаа таарамжатай гэжэ һананаб.** Юуб гэбэл, энэ колхоз хэдэн жэлдэ олон жэлэй ургамалай баян ургаса хуряажа, нилээд ехэ дүршэлтэй болонхой.

Манай колхозууд огород тарилгаяа үргэдхэжэ, промышленна тосхонуудай хүн зониие огородой эдеэгээр гүйсэд хангадаг болохо зэргэтэй. Огородой хүдэлмэриие богонихон болзор соо гүйсэд оньһожоруулха, газарыень һайжаруулха тушаа бодомжолхо сагнай тулаа. **Шифер, цемент хэдэг нютагайнгаа заводой, һаяар ашаглалгада үгтэхөө байһан Брянскын целлюлозно саарһанай комбинадай голодоһо хэрэглэхэ тепличнэ комбинадуудые Сталинай нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудта бариха хэрэгтэй.**

КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисүүд соо хараалагдаһан даабарита тоонуудые шэнэ долоон жэлэй түрүүшын үдэрһөө бэелүүлэлсэхын тула бидэнэр, Кабанскын аймагай хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон хүдэлмэрилэгшэд бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа гарганабди.

Н. МОЛОЖНИКОВ, БурАССР-эй габьяата агроном, хүдөө ажахын инспекциин начальник.

Советскэ космическа ракетын мандан ниидэлгэ

Январиин 6-да СССР-эй Наукануудай Академиин Президиумдэ ветскэ болон хилын саанахи хэблэй олон түлөөлэгшэд сугларба. идэ мүнөө үеын гайхамшагта ушал—советскэ космическа ракетын ндан ниидэлгэдэ зорюулагдаһан ессконференци болоо.

Пресс-конференциие хилын саахи гүрэнүүдтэй соёл культурын лбоо барисаа байгуулха Гүрэнэй митет, СССР-эй Наукануудай адеми зарлаһан байна.

СССР-эй Наукануудай Академиин вице-президент академик В. Топчиев нигэжэ мэдүүлбэ:

Түрүүшын советскэ хэмэл одон идэжэ, замбуулин руу зорихо нээгээ. Тиимэһээ энээндэ мүнөө мбэрсэг дэлхэйн бүхы хүнүүдэй харал хандуулагданхай. Хэблэй түлөөлэгшэдэй дура хүсэлэнэр энэ пресс-конференциие үнгэржэ байнабди.

Нэн түрүүшээр иигэжэ хэлэхэ хүнтэйб. Дэлхэй дээрэ эгээн түлэн Газарай бэедээ татаха хүе дабажа, замбуулин дэлхэй соор ниидэлгые совет хүнүүдэй хэ ракетэ бэелүүлээ. Энээндэнь дэ, советскэ эрдэмтэд, омогорхобди. Энэ хадаа хүнэй эрдэм бэгэй хизааргүйгөөр хүгжэхэ арга гоһон социализмын эрхэ байдал наука болон техникын хүгжэн ндаһанай аша үрэ мүн гээшэ. 57 оной октябриин 4-дэ түрүүшын мэл одоной амжалтатайгаар тадажа, бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон идэхэдэнь зарим нэгэн «шуумжэшэд» тэрэниие гээгдэнги советнаука болон техникын ганса эн туйлалта гээшэ гэжэ харуула һэдэдэг бэлэй, гэжэ эрдэмтэ ашань үргэлжэлүүлнэ. Энээнэй руу байһаниинь бүхы дэлхэйдэ шье болонгүй мэдээжэ болоо. рүүшын хэмэл одон толотомо на сасаруулжа, советскэ наука лон техникын гээгдэл тухай ху хуурмаг шашалдаа шууяа ээһэн байна. Наукын туйлалтад советскэ хэмэл одонуудаар нэгдэдэг болонхой. Мүнөө Газай бэедээ татаха хүсые дабажа, ар, мүн замбуулин дэлхэйн юрсын хоорондо түрүүшын зам йһан аппарат байгуулһан маарадай амжалтые һайшаан хы дэлхэйн хүн зон альгаа тана.

Наукын, ниитын ехэ ажал-ябуушадһаа, гүрэниие хүтэлбэрилэгдэй зүгһөө, мүн юрын хүнүүдһээ аршалгын олон тоото бэшэгүүд сквада ерэжэ байна. Бидэндэ һанагшад, гэжэ академик хэ, «советскэ космическа ракетэ аа хүн түрэлтэнэй хэзээдэ нэгэ лүүлэгдэһэн эрдэм бэлигэй эгээн дэ дээжэнь болоно» гэжэ бэшэ-

СССР-эй Наукануудай Академидэ советскэ, хариин гүрэнүүдэй журналистнуудай пресс-конференци болобо

Нарые тойрон ниидэхэ хэмэл одон, гэжэ академик Топчиев үргэлжэлүүлнэ, Газар Марс хоёрой хоорондо тойрон мүнхэдөө ниидэхэ юм. Тэрэ хадаа радиотехникэ, телеуправлени, тоо бодохо техникэ, металлурги, химии, полупроводниково техникэ, теплотехникэ, автоматика, радиофизикэ болон наука, техникын бусад һалбаринуудай эгээн шэнэ туйлалтануудай үндэһэ һуури дээрэ бүтээгдэһэн байна.

Газар Нара хоёрые шэнжэлэн үзэжэ, тэрэнэй хоорондохи холбоо барисаа байгуулхада, Газарай атмосферэ приборнуудта ехэ һаад хэдэг гэжэ эрдэмтэд тодорхойлоо. Тиимэ дээрэһээ Газарай бэедээ татаха хүсые дабаад, замбуулин дэлхэй руу ошохо космическа ракетэ табиха гэжэ шиидэгдэһэн байгаа.

Газарай, мүн бусад юртэмсэнүүдэй суранзата поли хаанаһаа бии болооб гэжэ мэдэхын тула һарын суранзата поли шэнжэлхэ гээшэ ехэ һонирхолтой. Энэ хойшодоо юртэмсын хоорондо ниидэхэ хэрэгтэ тон ехэ удхашанартай юм. Тиимэһээ эрдэмтэд замбуулин дэлхэй руу космическа ракетэ табиха гэжэ шиидхэбэри гаргахадаа, Һарада дүтүүр гараха харгыень хараалһан юм.

Мүнөө космическа ракетэ Газарһаа 800 мянган километр, Һараһаа 500 шахуу мянган километр холо ошоод байна. Тиигэжэ космическа ракетэ хэмэл юртэмсэ боложо, Нарые тойрон ниидэхэ харгыдаа оронхой.

Космическа ракетын дүүргэхэ зорилгонууд хүсэд бэелүүлэгдээ гэжэ академик тэмдэглэбэ. Тон һайнаар хүдэлжэ байһан приборнуудай абаһан мэдээнүүд мүнөө шэнжэлэгдэжэ, согсологдожо байна.

Академик **А. А. Благонравовта** үгэ үгтэнэ. Һүүлэй сагта түргөөр урагшаа дабшаһан советскэ ракетнэ техникын хүгжэлтын зарим нэгэн асуудалнуудта тэрэ тогтоно. Инженернүүдэй урда, гэжэ тэрэ хэлэнэ, эрдэмтэд иимэ зорилго табяа һэн — замбуулин дэлхэйдэ бидэниие абаашагты. Эрдэмтэд нэн түрүүшээр эгээн дүтын юртэмсэ—Һарада хүрэхэ гэһэн байгаа. Энэ хүнгэхэн зорилго бэшэ юм. Ракетээ хайшань шэглүүлхэб гэһэн асуудал гол шухала байгаа. Тэрэниие Һарын хажуугаар гаргаха гэһэн шиидхэбэри абтаа һэн.

Энэ зорилгын бэрхэшээлтэй юумэниинь юуб гэхэдэ, бүхы юумэн тон зүбөөр тоологдоһон байха зэргэтэй. Зааханшье алдуу гаргаа һаа, ямар хойшолонтой байһан тухайнь США-да Һара тээшэ табиһан ракетэ жэшээ харуулна. Тэрэнэй скорость хараалагдаһанһаа хоёр процентээр бага байшоо. Тиимэһээ тэрэ ракетэ ниидээгүй, харин һөөргөө унашоо хамнай.

Саашалха бүреэ техникэ хурдан түргөөр хүгжэжэ байна. Советскэ наука, техникын хүрэхэгүй газар гэжэ мүнөө замбуулин дэлхэйдэ үгы.

СССР-эй Наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент **Э. Р. Мустель** Нара шэнжэлэлгэдэ олдоһон шэнэ мэдээнүүд тухай һонирхолтой юумэ журналистнуудта хэлэжэ үгөө.

Профессор **Б. В. Кукаркин** үгэ хэлэбэ. Түрүүшын космическа ракетые хэжэ, тэрэниие табяад, урид тодорхойлогдоһон замаар ниидүүлгэ—эдэ бүгэдэ хадаа, гэжэ тэрэ хэлэнэ, астрономидо шэнэ үеын эхилһэниие тэмдэглэнэ; астрономи холоһоо хаража шэнжэлдэг наука байһанаа, мүнөө туршалга хэдэг наука болобо. Манай долоон жэл бидэндэ астрономиие шудалха, мүн юртэмсэнүүдые шэнжэлхэ хэрэгтэмнай үзэгдөөгүй, шэнэ техническэ арга боломжо олгохо гэжэ бидэ, астрономууд этигэнэбди.

Пресс-конференцидэ хабаадаһан журналистнууд советскэ эрдэмтэдһээ олон асуудалнуудые һураа. Тэдэнэй дунда:

Асуудал: Нара тойроходоо ракетэ хэр түргөөр ниидэхэб?.

Харюу: хэмэл юртэмсэ 15 һарын туршада нэгэ тойрохо юм. Тэрэнэй траектори (наранһаа эгээл холо байхадаа) 197,2 миллион километр, эгээл дүтэ байхадаа—146,4 миллион километр.

Асуудал: ямар хубилалта болохоб?

Харюу: хэмэл юртэмсэ ямар нэгэн ондоо юртэмсэтэй мүргэлдөөгүй һаа, траекторинь хубилхагүй.

Асуудал: радиогоор холбоо барисаанай таһалдаһанай һүүлээр ракетые сэхэ хаража болохо гү? Ямар аргаар тэрэ харагдахаб?

Харюу: мүнөө ракетын тон холо ошоһон дээрэһээнь оптическа зэбсэгүүдээр харахын аргагүй.

Асуудал: энэ хадаа үшөө олон шэнэ ракетэнүүдые табихын тула ехэ туршалга хэгдэбэ гэжэ тоолоходо болохо гү?

Харюу: энээгээр бидэ дүүргэхэгүйбди.

Асуудал: холо бэшэ ниидэдэг ракетэ дээрэ хүн ниидэжэ үзөө гү?

Харюу: мүнөө дээрээ ракетэ дээрэ хүн ниидээгүй.

Замбуулин дэлхэйе шэнжэлхэ талаар уласхоорондын хани барисаан тухай һонирхоһон асуудалнуудтаа корреспондентнүүд харюу абаһан байна.

(ТАСС).

Владимирска область. Владимирска районой «Организованный труд» гэжэ фабрикын бүд нэхэгшэ коммунистка Зоя Васильевна Лизунова арбан зургаан механическа станогые нэгэн доро хүдэлгэжэ байдаг юм. Тиихэдэ дунда зэргээр абабал, фабрикын бүд нэхэгшэд тус бүридөө найман станок нэгэн доро хүдэлгэнэ. **Зураг дээрэ:** З. В. Лизунова.

ТАСС-эй фотохронико.

Һонирхолтой семинар үнгэргэгдэбэ

Зэдын, Ториин, Закаменай аймагуудай колхозуудай комсомольско эхин организацинуудай секретарьнарай семинар Закаменай аймагай «40 лет Октября» гэжэ колхоздо һаяхан боложо үнгэрбэ.

Энэ семинар дээрэ «Комсомольско эхин организаци колхозой ажабайдалда ямар нүлөө үзүүлнэб», «Комсомольско эхин организациин хэрэгүүдые хайшан гэжэ хүтэлхэб» гэһэн, мүн бусад хэдэн элидхэлнүүд зүбшэн хэлсэгдээ. КПСС-эй XXI съездые ажалай эрхим амжалтаар угтаха талаар республикын комсомолшуудай урда табигдаһан зорилгонууд тухай ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр Шабогоров элидхэл хэбэ.

Мүн Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой комсомольско эхин организациин секретарь нүхэр Ж. Айсуев, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комсомольско эхин организациин секретарь нүхэр З. Ухинова болон бусад хэдэн хүнүүд нютагайнгаа комсомолшуудай, залуушуулай ажабайдал тухай семинарта хабаадагшадта хэлэжэ үгэбэ.

Энэ семинар дээрэ Закаменай аймагай «40 лет Октября» колхозой түрүүлэгшэ Р. Б. Зундуев түрэл колхозойнгоо ажабайдалай хүгжэжэ байһан тухай дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Семинарта хабаадагшад «40 лет Октября» колхозой соёл культурын эмхи зургаануудаар, малай фермэнүүдэй культбазануудаар ябажа, тэдэнэй ажал хүдэлмэриин эмхидхэлтэй танилсаа.

Сугларагшад саашадаа иимэ семинар үнгэргэжэ, ажал хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай зүбшэн хэлсэжэ байха гэжэ тэмдэглэбэд.

Ц. Сагаев.

Түмэрэй хаядаһа ехээр суглуулжа тушаая!

Манай промышленностиие, илангаяа хүндэ индустриие жэлһээ жэлдэ түргөөр хүгжөөхын тула шэрэм, буладай ехээр хэрэгтэй болодогынь элитэ. Тиимэһээ эндэ тэндэ хаягдаһан түмэр, хэрэгһээ гараһан элдэб зүйлэй түхеэрэлгэ, хэрэгсэлнүүдые суглуулаад, ехэ ехэ мартен пеэшэндэ хайлуулбал, оромнай иилээд ехэ сэбэр булад нэмэжэ абаха болоно.

Ороноймнай комсомолшууд-залуушуул, һургуулиин һурагшад түмэрэй хаядаһа суглуулха тушаа ехэ эдэбхи үүсхэл гаргажа, бага бэшэ ажал хэжэ байна. Манай республикын ажалшад, залуушуул түмэрэй хаядаһа суглуулгаар мүн лэ бага бэшэ ажал хэнэ.

Республикамнай 1958 ондо түмэрэй хаядаһа суглуулха даалгабаряа болзорһоонь урид дүүргээ. Бурядай совнархозой промышленна предприятинууд энэ асуудалда харюусалгатайгаар хандажа, даалгабаряа болзорһоонь урид, ноябрь һарада дүүргэһэн юм.

Улан-Удэ городой Октябрьска районой ажалшад түмэрэй хаядаһа суглуулжа тушааха 1958 онойнгоо даалгабариие 140 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур олон тонно хаядаһа тушааһан байна.

Хүдөөгэй олон аймагууд, тэрэ тоодо Кабанскын, Заиграйн, Иволгын, Сэлэнгын, Бичурын, Мухаршэбэрэй, Тарбагатайн аймагууд жэлэйнгээ даалгабариие болзорһоонь урид дүүргээ.

Гэхэ зуура республикымнай промышленна предприятинуудта, хүдөө нютагуудта элдэб түмэрэй хаядаһа үшөөл ехээр суглуулхаар байна. Мүнөө үедэ предприятинуудай комсомолшууд тусхай рейднүүдые эмхидхэжэ, элдэб түмэрэй, түхеэрэлгэнүүдэй хэр зүбөөр ашаглагдажа байһые шалгана. Комсомолшууд, залуушуул, һургуулиин һурагшад, предприяти, колхозуудай ажалшад хэрэгээ болиһон түмэр түдэгэ шадаал һаа ехээр суглуулжа, Эхэ орондоо тушаагыт!

Бүхы арга боломжоёо хэрэглэхэбди

Улан-Удэ городой Октябрьска районой промышленна предприятинууд 1958 оной эхеэр уялга абахадаа, түмэрэй хаядаһа суглуулха жэлэйнгээ даалгабариие болзорһоонь урид, 11 һара соо дүүргэхээр шиидэһэн юм. Районой промышленна предприятинууд үгэдөө хүрэжэ, 11 һарын турша соо жэлэйнгээ даалгабариие 130 процент дүүргээ.

Районой хэдэ хэдэн томо промышленна предприятиин хүдэлмэришэд хаягдаһан түмэр, түхеэрэлгэ суглуулха хэрэгтэ илангаяа эдэбхитэйгээр хандаһан байна. Жэшээнь, мяха-консервын комбинадайхид үнгэрэгшэ жэлдэ түсэбэй ёһоор 500 тонно түмэрэй хаядаһа суглуулхын орондо 700 тонно суглуулаа. Эндэхи комсомолшуудай хүсөөр 200 гаран тонно түмэрэй хаядаһан суглуулагдаба. Сэмбын фабрикын, мелькомбинадай, модоной заводой хүдэлмэришэд түмэрэй хаядаһа суглуулха үнгэрэгшэ жэлэйнгээ даалгабариие хэдэн дахин үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Районой һургуулинуудтахи һурагшадай хүсөөр үнгэрэгшэ жэлдэ мүн лэ ехэ хаядаһан суглуулагдаа. Энэ хэрэгтэ 31-дэхи, 12, 35, 20, 29-дэхи һургуулинуудай һурагшад эдэбхитэйгээр хабаадажа, үнгэрэгшэ жэлдэ тус бүридөө 10 гаран тонно түмэр суглуулба. Октябрьска районой промышленна предприятинуудай, һургуулинуудай тушааһан нилээд ехэ түмэр металлургическа предприятинуудта хайлуулагдажа, сэбэр булад болгогдохо юм. Хайлуулагдаһан 110 тонно түмэрэй хаядаһанһаа 100 тонно сэбэр булад гарадаг байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ «Вторчермет», «Вторцветмет» гэжэ хоёр организаци нэгэдээд, «Росглаввтормедэй» республиканска управлени байгуулагдаа. Иимэ нэгэдэмэл организациин байгуулагдаһанай ашаар түмэрэй хаядаһа тушааха ажал нилээд һайжарһан байна.

Манай районой промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд, һургуулинуудай һурагшад бүхы арга боломжоёо хэрэглэн, шэнэ 1959 ондо шадаал һаа түмэрэй хаядаһа ехээр суглуулжа, Эхэ орондоо тушаахаар зоригжонхой.

М. Пивоваров, «Росглаввтормедэй» управлениин Октябрьска районой түлөөлэгшэ.

«БУРЯТ ҮНЭНДЭ» БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Хэзээ зайн галтай болохо юм“

Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхоздо зайн гал оруулха бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ эхилбэшье, энэ ажал хоёр жэлэй турша соо зогсоогдоод байна гэжэ дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар манай газетын декабриин 21-нэй номерто толилогдоһон бэшэг соо хэлэгдээ һэн.

Тэндэ заагдаһан баримтануудай зүб байһан тухай Мухаршэбэрэй аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Г. Караманов манай редакцида мэдээсэбэ. Мүнгэн зөөриин үгы дээрэһээ совхоздо зайн гал оруулха хүдэлмэри урагшаа ябуулагдангүй орхигдоһон байгаа гэжэ тэрэ мэдүүлнэ. Электрификациин түсэбэй ёһоор «Эрдэм» совхоздо 1959 оной туршада зайн гал оруулха гэжэ хараалагдаба.

Атеистын лектори

А. Обручевой нэрэмжэтэ хизаар һоо шэнжэлхэ музейн нэгэ тата атеистын лектори нээгдээ. эй, ажамидаралай анханда бии оһон тухай, ламын шажанай уг и, шэнжэ шанар тухай, мүн бушье темэнүүдээр амаралтын р бүхэндэ лекци эндэ болодог байна. Музейн научна хүдэлмэрилэгшэд, багшанар, политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ бүлгэмэй гэшүүд лекци уншадаг юм.

Бурхан шажанай ангиин удхашанар тухай, дэлхэй түбиин газарай байгууламжа, тэрэнэй бии болоһон тухай шажанда эсэргүү Мичуринай һургаал, замбуулин түби руу табигдаһан хэмэл одонууд тухай выставкэ гоё һайханаар түхеэрэгдэһэн байна.

Лекториин энэ выставкые хүн ехээр һонирхон харадаг.

А. Китаев.

Кяхта.

ЙЛЭДБЭРИИН ҺУРАЛСАЛАЙ АША ТУҺА

Рязанска областиин һургуулинуудай һуралсалай ажахытай танилсажа, дүй дүршэлыень халан абахын тула республикымнай хэдэн багшанар тус область һаяшаг ошожо ерэһэн байна. Һуралсалай ажахынуудые орон доторoo анха түрүүн байгуулһан рязаниинхидай дүй дүршэл тухай тэндэ ошолсоһон Сэлэнгын аймагай Селендумын дунда һургуулиин директор нүхэр Б. Б. Шагдыровай статья эндэ хэблэгдэбэ.

СР Союзай Верховно Соведэй иин баталһан «Ажабайдалтай гуулиин холбоо барисаае бэхилхэ тухай, СССР дотор арадай эрэлэй хэрэгые саашадань хүгхэ тухай» Хуулиие манай һурлиин һурагшад, тэдэнэй түрэл, бүхы совет арадтай хамта, үнэн хэнһөө һайшаан угтаба. Тиигэнгүй арганьгүй. Юуб гэбэл, комизм байгуулха залуу үетэниие эмдэ, элдэб мэргэжэлдэ, бар илда бага наһанһаань хойшо аха хүндэтэй эрхэ манай соскэ һургуулида олгогдобо, нан- уялга даалгагдаба гээшэ.

нээнтэй дашарамдуулан, Рязска областиин һурагшадай эрдэг ажал хүдэлмэриин дүй дүрэтэй танилсаһан тухайгаа эндэ рэһүү.

ури 1953 ондо, партиин ЦК-гэй ябриин Пленумэй һүүлээр ряиинхид хүдөө ажахые эрид хүгхэ тухай тус Пленумэй тогтоо бэелүүлжэ эхилһэн байгаа. Энэ элдэ областиин ажалшад бага үй оролсоо һэн. Һургуулиин най үхибүүдшье сүлөөтэй сагтаа коз, совхозуудай полидо гаража, элмэриин нэмэлтэ хүсэн болодог һан юм. Гэбэшье һурагшадай л түрүүшээр һуралсалай проммматай зааханшье холбоогүй гаа.

иимэһээ һурагшадые ажалда хадуулха талаар ондоо арга метод рэн олохо хэрэгтэй болоһон юм. н һургуулинуудай дэргэдэхи һусалай-туршалгын ажахынуудта бүүд хүдэлдэг болобо. Энэнь алсалай программатай холбоггүй байбашье, участогуудай майн тон бага дээрэһээ өөнэй хүсэтэ техникэ хэрэглэхэ аргагүй байба. Заахан газар дээрэ хэгдэдэг али нэгэн хүдэлмэритэй үхибүүд хэды һайнаар танилсабашье, колхоз, совхозуудай үргэн ехэ полидо гарахадаа сошордон, хэхэ юумэеэ даб дээрэ олодоггүй байһан юм. Гадна областиин һургуулинууд ниитын мал ажал хүгжөөхэ хэрэгтэнь колхоз, совхозуудта туһалха гэжэ шиидээд, тугал, хурьгадые үхибүүд шефтээ абажа эхилһэн, кукуруза, овощь тарилгадань зунай сагта туһалжа ороһон байна. Энэнь зүйтэй байбашье, баһал дутагдалтай байгаа. Залуу малые, ургасые хэдыхэн саг соо харууһалаад, энэ уялгаяа орхижо, һургуулидаа ошодог һэн. Иимэ арга метод политехническэ һуралсалай мүнөөнэй эрилтые баһал дүүрэнээр хангахагүй байба.

Һүүлэй һүүлдэ таарамжатай арга олоһон байна. Областиин колхозууд һурагшадай ажаллахада дүүрэн хүрэхэ хэмжээгээр тариалангай, сабшалангай газар удаан болзороор таһалжа үгөө. Мүнөө областиин һургуули бүхэнэй һурагшад багшанарайнгаа хүтэлбэри доро хүдөө ажахын хүдэлмэриие участогууд дээрээ эхинһээнь һүүлдэнь хүрэтэр хэнэ. Һурагшад үрэһөө өөһэдөө сэбэрлэнэ, тарина, хуряана, севооборот зохёоно, үтэгжүүлгэ оруулна. Колхозуудай даалгажа үгэһэн хүдөө ажахын элдэб машина, зэмсэгүүдые ашаглана, заһабарилна.

Участогтаа ажаллаха механизаторнуудые һургуулинууд бэлэдхэжэ гаргана. Тарижа ургуулһан талха тарягаа бултыень колхоздо тушаахадань, колхоз тэрэнэйнь түлөө ажалта үдэр тооложо үгэнэ.

Үнгэрэгшэ 1958 ондо энэ областиин олон һургуулинууд, тэрэ тоодо городойшье һургуулинууд политехническэ һуралсал бэелүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хээ. Агротехникэ зүбөөр хэрэглэжэ, кукурузын тарилгые имагтал квадратно-гнездовой аргаар һуулгаһанай ашаар, жэшээнь, Милославска районой һургуулиинхид 104 гектарай га бүриһөө кукурузын 850 центнер, тус районой дунда һургуули га бүриһөө 1270 центнер эшэ набшаһа абаа. Иимэ жэшээнүүд олон. Столпеной дунда һургуулиинхид — га бүриһөө 1200 центнер, Рязань городой 13-дахи долоон жэлэй һургуули — 1190 центнер, 2-дохи һургуули — 1187 центнер эшэ набшаһа хуряажа абаһан байна.

Тиин областиин гансашье хүдөөгэй бэшэ, мүн городой һургуулинууд туршалгын ажахытай болонхой. Областиин һургуулинууд социалистическэ хүдөө ажахыда шухала хэрэгтэй мэргэжэлтэ хүнүүдые нилээд олоор һургажа гаргана.

Үнгэрэгшэ жэлдэ 10 класс дүүргэгшэдэй олониинь хүдөө ажахыда хүдэлмэрилхөөр үлөө. Тэдэнэй олониинь һуралсалаа заочноор үргэлжэлүүлжэ байна. Хэрбээ Рыбниковскэ дунда һургуулиие 13 үхибүүд дүүргэһэн байбал, тэдэнэй 8-ниинь хүдөө ажахын институтдай агрономическа факультедтэ заочноор һуража захалаа.

«Манай областьдо тараян ажалай талаар туршалгын ажахы эмхидхэгдээ ха юм. Теэд мал ажалай талаар тиимэ ажахы юундэ эмхидхэгдэнэгүйб?» гэһэн асуудал олон һургуули табиһан байгаа. Тиимэһээ зарим һургуулинуудай дэргэдэ малай фермэнүүд эмхидхэгдэбэ. Мал харууһалха бүхы хүдэлмэриие һурагшад багшанарай хүтэлбэреэр хэдэг болоо. Энэ арга дүршэл нилээд болохотой байһанаа харуулаа. Жэшээнь, зоотехникын заабариие наринаар сахижа, областиин түрүү малшадай дүй дүршэлые хэрэглэһэн, даажа абаһан адуу малдаа ехэ дуратайгаар хандаһан Пощуповска дунда һургуулиинхид мал үсхэбэрилхэ талаар эрхим амжалта туйлаһан байна. Энэ ажахы үнгэрэгшэ жэлэй апрелиин 1-дэ 100 толгой тугалтай байгаа. Хэрбээ апрелиин 1-дэ тугалай амидын шэгнүүрэй үдэр бүриин нэмэлтэ дунда зэргээр 640 грамм байгаа һаа, майн 1 болотор — 730 грамм, августын 1 болотор 810 грамм хүрэтэрөө нэмэһэн байна. Адуу мал харууһалхын тулада класс бүриин һурагшадые 6—6 хүнөөр звено болгон таһалаад, зургаа-зургаан часаар фермэ дээрэ дежурлуулдаг болонхой. Фермэ дээрэ ажаллаха график зохёогдонхой, хэды часта ямар тэжээл эдеэлүүлхэ рацион табигданхай. Ямар звеногой, хэн һурагшын хэр зэргэ хүдэлмэрилһэниие сэгнэһэн дневник тэндэ байдаг. Тэрэ дневник соо хэн һурагшын ямар шэнэ дурадхал оруулһан тухай, дежурлажа байхадаа ямар юумэ хэһэн тухай, колхозой зоотехнигэй, түрүүлэгшын, бригадирай, мүн айлшадай оруулһан ажаглалта, дурадхалнууд тухай бэшэгдэдэг.

Иимэ ехэ ажал хэбэшье һаа, нэгэшье һурагша хэшээлһээ гээгдэдэггүй. Юуб гэхэдэ, хоёрдохи халаанай һурагшад—үглөөгүүр, нэгэдэхи халаанай үхибүүд—үдэшэндөө дежурладаг. Тиихэдэ һуниндөө колхозой харуулшан малынь харадаг байна.

Һурагшадай даалгабарита ажалдаа эзэн ёһоор хандадаг туладань фермын байра сэбэр, үбэлдөө дулаан байдаг, малай амидын шэгнүүр графигай ёһоор нэмэдэг. Тус һургуулиин коллектив энэ малые гурбатай болоторнь тэжээхэ уялга колхоздоо үгэнхэй. Тэрэнэйнь түлөө колхоз ажалта үдэр һурагшадта, колхознигуудһаа 10 процент ехээр түлэхэ уялга үгөө.

Рыбниковскэ дунда һургуулиин VIII—IX классуудта һурагшад фермые хүтэлбэрилэгшэдөөр, тиихэдэ багшанарынь туршалгын ажахые даагшадаар хүдэлмэрилдэг. Туршалгын ажахые хүтэлбэрилһэнэйнь түлөө багшада үдэр бүри нэгэ ажалта үдэр колхоз түлэдэг.

Тус һургуулиин коллектив мал ажалай туршалгын ажахыһаа гадна, «Путь к коммунизму» гэжэ колхозой шубуунай фермэ даажа абанхай. Һурагшадай хүсөөр үнгэрэгшэ жэлдэ пекинскэ үүлтэрэй 1200 нугаһан үсхэгдөө.

Эдэ шубууд хайшан гэжэ үсхэгдөөб? Хабар инкубаторна станциһаа абаһан ангаахайнуудаа тус колхоз һургуулида үгөө, тиихэдэ һургуули 15—20 хоног соо гэртээ тэнжээхынь тулада һурагшадтаа хубаажа үгэһэн байна. Тэрэнэйнгээ һүүлээр шубуунай фермэ байгуулжа, үсхэбэрилжэ эхилһэн юм. Тиигээд колхозой зоотехнигтэй зүбшэн, ангаахайнуудаа эдеэлүүлхэ, харууһалха график зохёожо, тэрээнтэй һурагшадаа танилсуулһан байгаа. Бидэнэрэй тэрэ фермэдэ ошоходо, тэндэ 340 толгой эхэ нугаһан байһан юм. Теэд мүнөө дуулахадамни тус колхоз һурагшадай тэжээһэн 860 толгой 3—3 кило амидын шэгнүүртэй шубуу гүрэндэ худалдаһан байна. Иигэжэ тус һургуули 2 тонноһоо үлүү шубуунай мяха абаха арга колхоздо олгоо. Нэгэ һаратай болоторнь дальбараануудые тэжээн үсхэһэнэйнь түлөө толгой бүриин 5—5 түхэриг мүнгэ колхоз һурагшадта түлэһэн байна.

Эндэхи һургуулиин һурагшад мал, мүн шубуу харууһалжа байхадаа, тэдэнэй амидын шэгнүүр тодорхойлхо, эдеэлүүлхэ рацион зохёохо, хэрбээ гэнтэ үбшэлөө һаань, түрүүшын туһаламжа үзүүлжэ шадаха арга шудална.

Тиин һурагшад һуража байхадаа олоһон теориёо бодотоор бэелүүлжэ шададаг болонхой. Теори практика хоёрые иигэжэ тааруугаар холбоно.

Рязаниинхидай энэ дүй дүршэл манай республикада газар тариалангайшье, мал ажалайшье талаар тон таарамжатай гэжэ тоолохо байнаб. Нютаг бүриингөө эрхэ байдалһаа дулдыдуулан, Рязанска областиин һургуулинуудай энэ дүй дүршэлые хэрэглэбэл, манай эндэхи һургуулиинхид кукуруза ургуулха, мал үсхэбэрилхэ, илангаяа хони, уһанай шубуу үсхэбэрилхэ хэрэгтэнь дүтэ шадарайнгаа совхоз, колхозуудта сэгнэгдэшэгүй ехэ туһа хүргэхэ байна.

Рязаниинхидай энэ үүсхэл, дүршэлые гүйсэд хэрэглэн, «Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаа бэхижүүлхэ тухай, СССР дотор арадай гэгээрэлэй хэрэгые саашадань хүгжөөхэ тухай» түүхэтэ Хуулиие һуралсалай энэ жэлһээ бэелүүлжэ эхилэе!

Б. ШАГДЫРОВ.

БУРЯТ ХЭЛЭ ШУДАЛНА

1958—59 онуудай һуралсалай жэлһээ эхилжэ, Улан-Удын зооветеринарна институтда бурят хэлэ. бэшэг шудалагдана. Институтдай бүхы факультедүүдэй 3—4-дэхи курсын бурят студентнэр түрэлхи хэлээ шудална.

Багшанар Н. Б. Дугаров, Д. Д. Цырендоржиева гэгшэд хэшээлээ һонирхолтойгоор үнгэргэдэг байна. Студентнүүд институдаа дүүргээд, хүдөөдэ—колхоз, совхозуудта заата бэшэ хүдэлмэрилхэ байһанаа мэдэжэ, түрэлхи хэлээ һайнаар шудалхые оролдоно. Городто ехэ болоһон, бурят хэлээ мууса мэдэхэ зарим студентнэр илангаяа ехэ оролдолго гаргана.

Бурят дунда һургуули дүүргэһэн студентнэр түрэлхи хэлээ бүри гүнзэгыгөөр шудалжа, уран зохёолшод болон поэдүүдэй зохёолнуудые уншана.

Зураг дээрэ: багша Н. Дугаров студентка Гармаевагай уншалгые шалгажа байна.

Н. Дамбаев.

Улан-Удын һонинууд

ХҮҮГЭДЭЙ САД

Ургажа ябаа бага наһатаниие хүмүүжүүлгэдэ гүрэмнай ехэ анхарал хандуулна. Городой Лесной гудамжада баригдаһан хоёр дабхар шулуун байшан дотор хүүгэдэй сад һаяхан нээгдэбэ. Тэрэ сад 100 хүүгэдэй һууритай юм. Городой ажалшадай хүүгэд шэнэ жэлдэ иимэ бэлэг абаба.

ШЭНЭ ЦЕХ

Серовой нэрэмжэтэ олзоборилгын артель шифоньер, комод, стол, стул гэхэ мэтын гэрэй хэрэгсэл хабсаргаха, үнгэлхэ шэнэ цех нээгээ. Тэрэнэй ашаар гэрэй модон хэрэгсэл 20 процент ехээр гаргагдадаг болохо байна.

ОЛОН СТОЛОВОНУУД

Лысая гора гэжэ газарта 50 хүнэй нэгэ доро һуужа эдеэлхэ столово нээгдэбэ. Тэрэ столово һайнаар түхеэрэгдэнхэй. 1958 ондо город дотор хамта 7 столово нээгдээ. Тэдэнэй тоодо «Механлит» заводой, багшанарай, зооветеринарна институдуудай дэргэдэ студентнүүдэй столовонууд хүдэлжэ эхилээ.

ПАРИКМАХЕРСКА, ФОТОГРАФИ

Международная гудамжада баригдаһан уужам шэнэ байшан дотор үһэ заһадаг, зураг буулгадаг таһалга нээгдэбэ. Мүн һаяар Комсомольско гудамжаар эхэнэрэй үһэ заһадаг газар, фотоателье, зураг буулгадаг цех нээгдэхэнь.

АВТОБУСООР ЯБАЛГЫН МАРШРУТ

Городой центрые шэлэй механизированнэ заводтой, Сосново тосхонтой холбоһон автобусоор ябаха шэнэ маршрут нээгдэбэ. Мүн Улан-Удын вокзал—Силикатна завод гэһэн 9 километр утатай маршрут бии болгогдоо.

И. Ёлшин.

Шэнэ байранууд баригдана

«Коммунизм» колхоздо гурбан жэлэй соёлой добтолгоор барилгын ехэхэн хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагданхай. Мүнөө тэрэ түсэбынь бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байна.

Колхозой барилгашадай бригада горьтой хүдэлмэри хээд байна. Нэн түрүүндэ малшадай байха гурбан гэр баригдажа, ашаглалгада оруулагдаба. Тэдэ гэрнүүдынь тус бүридөө хоёр байратай.

Бригадын гэшүүд Шагдар Бабалаев, Лубсан Чимитов, Петр Цыренов болон бусад абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Мүнөө тэдэнэр партиин XXI съездые ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө үбэлэй хүйтэнһөө айнгүйгөөр хүдэлмэрилжэ байна.

Б. Дамчеев.

Закамен.

Ангууша үбгэнэй урма зориг

Дамби Будаевич Ошоров Ахын аймагай эрхим ангуушадай нэгэн гэжэ нэрлэгдэхэ ёһоороо нэрлэгдэнэ. Энэ үбгэжөөл 60 холохон гарабашье, хурса, хёрхо харасатай, һонор шэхэтэй, хүнгэн солбон зандаа.

Балшар бага наһанһаа агнаһан туладаа Дамби Будаевич Аха голой ой тайга, Саянай хада, уула табан хургандаал адляар мэдэхэ болонхой. Өөрынгөө наһан соо Дамби үбгэжөөл энэ баян тайгын оёороор зайжа, ан гүрөөл олоор бариһан, элдэб аюулта байдалтайшье тохёолдоһон байна. Жэл бүхэндэ тэрэнэй гараар баригдаһан хэрмэнэй, шэлүүһэнэй, булганай арһан хэдэн зуугаадаараа гүрэндэ тушаагдана.

Ангууша үбгэжөөл үндэр наһатай болооб гэнгүй, КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсанхай. «Түрэл партиингаа зарлагдаад байһан съездын нээгдэтэр 3000 түхэригэй ангай арһа гүрэндөө тушаахаб» гэжэ нүхэр Ошоров аймагайнгаа бэлэдхэлэй конторододо ерэжэ хэлэһэн юм.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тулада Дамби үбгэн ехэ оролдолго гаргаа. Үбэлэй хүйтэнһөө айнгүйгөөр агнажа, 200 хэрмэ, 15 булга, 4 үе, бусад ан олоор баряа. Бариһан олзоёо гүрэндөө тушаахадань, гурба мянганай бэшэ, аяар 9360 түхэригэй болоһон байна. Гэбэшье дүршэлтэй ангуушан туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амараагүй. Съездын нээгдэхэ үдэр—январиин 27 хүрэтэр үшөө 5 мянган түхэригэй ан бариха гэһэн нэмэлтэ уялга абаад, үтэлһэн наһанайнгаа урма зориг, шэнээ шадал туршажа байна.

Д. Колмаков.

ХИЛЫН СААНАҺАА

А. И. Микоянай США-да ошоод байһан тухай

ВАШИНГТОН, январиин 7. **(ТАСС-эй корр. А. Киселев).** Эндэ юрын хэрэгээр ерээд байһан нүхэр А. И. Микоян, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Вашингтон шадарай һууринуудай нэгэндэ һаяхан нээгдэһэн хүнэй өөһэдөө юумэ абадаг эдеэ хоолой томо магазиниие үсэгэлдэр үглөөгүүр хараа. А. И. Микоян магазинай юумэ бэлэдхэдэг цехүүдэйнь хүдэлмэритэй һайнаар танилсаа, мяха багсалан оройдог хүдэлмэришэдтэй, мүн юумэ худалдажа абагшадтай хөөрэлдөө.

Америкын АФТ—КПП-гэй профсоюзуудай нэгэдэлэй түрүүлэгшын орлогшо, электро радиопромышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай түрүүлэгшэ Джемс Кэри гэгшын уряалаар үдэрынь А. И. Микоян сайлалгада ошоһон байна. Автомобильна болон авиационно промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай нэгэдэлэй түрүүлэгшэ Уолтер Рейтер, хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай түрүүлэгшэ Джозеф Бейрн, почто зөөгшэдэй профсоюзай түрүүлэгшэ Уильям Догерти, пивэ шанадаг промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай түрүүлэгшэ Карл Феллер сайлалга дээрэ байлсаа. Тэрэшэлэн СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд М. А. Меньшиков сайлалга дээрэ байгаа.

Сайлалгын үедэ хоёр шахуу часай турша соо хөөрэлдөөн болоо.

Сайлалгын һүүлээр корреспондентнүүдэй асуудалнуудта харюусахадаа А. И. Микоян иигэжэ хэлээ. Хөөрэлдөөнэй үедэ Америкын профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй һанамжануудаа сэхэ руунь мэдэлсэһэн байнабди. Уласхоорондын түгшүүрилтэ шанга байдал һулаааруулха зорилготой ямар нэгэн дурадхалнууд зүбшэн хэлсэгдээ гү гэһэн асуудалда А. И. Микоян иигэжэ харюусаа. Энэ асуудал юрэнхы дээрээ хэлсэгдэһэн байна. Хөөрэлдөөндэ хабаадагшад бэе бэеэ мэдэлсэхые эрмэлзэһэн байгаа. Америкын капиталистнуудтай холбоотой байдаг аад, Америкын профсоюзуудтай холбоо барисаа бидэнэй байгуулхада яаха гээшэб? гэжэ А. И. Микоян корреспондентнүүдтэ мэдүүлээ.

Удаань, А. И. Микоян США-гэй вице-президент Р. Никсонэй уряалаар США-гэй конгрессэй байшанда ошоо. Никсон Микоянииие угтаа. Тэдэнэр гар гараа барисалдаад, шог зугаа гарган хүхилдэбэ.

А. И. Микоянай Даллестай уулзаһанайхидал адли, Никсонэй кабинедэй дэргэдэ хэблэлэй түлөөлэгшэд үзэгдөөгүй олоор сугларaa.

США-гэй вице-президенттэй хоёр хахад шахуу час соо хөөрэлдэһэнэйнгөө һүүлээр А. И. Микоян корреспондентнүүдтэ иигэжэ мэдүүлээ. Уласхоорондын асуудалнуудаар, тэрэ тоодо Берлинэй асуудалаар, СССР США хоёрой хоорондохи харилсаануудта хамаатай асуудалнуудаар хөөрэлдөөнэй үедэ сэхэ руунь һанамжаяа мэдэлсэһэмнай ехэ туһатай байгаа. Хөөрэлдөө хэжэ байхадаа г-н Никсон Холбоото Штадуудай болон Советскэ Союзай хоорондо амгалан ёһоор экономическа мүрысөө хэхэ шухала байһан тухай һанамжа хэлэһэн байна гэжэ А. И. Микоян саашань хэлээ.

Огайо штадта машина бүтээлгын томо центр бологшо Кливленд город орохоёо А. И. Микоян, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд январиин 7-ной үглөөгүүр самолёдоор гараа.

КЛИВЛЕНД, январиин 7. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян энэ үглөөгүүр Вашингтонһоо эндэ ерээ. Сайрус Итон, тэрэнэй һамган А. И. Микояниие аэродром дээрэ угтаа.

А. И. Микоян С. Итон хоёр амаршалгын үгэнүүдые хэлээ.

МОНЦАМЭ агентствын буруушаалга

УЛАН-БАТОР, январиин 7. (ТАСС). МОНЦАМЭ агентство доро дурсагдаһан иимэ удхатай буруушаалга хээ: Веллингтонһоо абтаһан мэдээнэй ёһоор, Шэнэ Зеландиин хэдэн газетэнүүд чанкайшистска «правительствын» гэшүүнэй мэдүүлгые Тайбэйһээ абажа толилоо. Монгол Арадай Республикада «Зэбсэгтэ восстани» болоо гэһэн хэбэртэйгээр тэрээнь соонь хэлэгдэнэ. Хэтэрхэдээ, эдэ восстанинуудай нэгые МНР-эй премьер-министр лэ толгойлоо гэһэн хэбэртэйгээр хэлэгдэһэн байна. Эдэ «восстаниие» советскэ сэрэгүүд дараа гэһэн хэбэртэйгээр чанкайшист хэлэһэн байна. Энэ мэдүүлгэеэ зүб шэнги болгохын тулада, тэрэнэй авторнууд «восстаниин» дарагдахада 90 мянган монгол алуулаа, 110 мянган монгол түрмэдэ хаагдаа гэһэн хэбэртэйгээр батална.

МОНЦАМЭ агентство иигэжэ мэдүүлхээр түлөөлэгдөө. Чанкайшистын дээрэ дурсагдаһан мэдүүлгэ хадаа эхинһээ абаад, эсэс хүрэтэрөө шал худал, тиигээд Монгол Арадай Республикые, өөрынгөө парти, правительствые тойроод хэзээ хэзээнэйхиһээ нягтаар жагсаад, тэдэнэй хүтэлбэреэр орон дотороо социализм найдамтайгаар байгуулжа байһан монгол арадые хорото муухайгаар хардаһан ябадал болоно.

МНР-ые иимэ муухайгаар хардаха гүрдэхэ гээшэ хэндэ хэрэгтэйб гэһэн асуудал гараха ёһоороол гарана? Энэ асуудалда оройдоол гансахан харюу угтэжэ болоно: эб найрамдалда дуратай арадуудай дура зоригто, хүн түрэлтэнэй диилэнхи олонхиинь эрмэлзэлгэдэ зүридэг, «хүйтэн дайн» ябуулха политикые үргэлжэлүүлхые хүсэдэг, олониитын-политическэ ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй хоорондоо энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха гол ёһонуудые буруушаадаг лэ этэгээдүүд иимэ хардалга гүрдэлгэ хуурмагаар зохёожо тараахые оролдоно.

Тайвань дээрээ ямаршье дэмжэлгэ хүлеэдэггүй, харин Америкын жадануудай дэмжэлгээр үлэжэ байһан Тайбэйдэхи ёһо гуримай уеэр үмхи, тогтууригүй байһанаа далдалхын тулада чанкайшистнууд иимэ хорото хардалга хэһэн байна.

Кубадахи байдал

НЬЮ-ЙОРК, январиин 7. (ТАСС). Юнайтед Пресс Интернейшнл агентствын корреспондент Маккартиин Гаванаһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, Кубагай урдын засаг бариrша Батистын байгуулһан национальна конгрессэй хоёр палатые, тэрэшэлэн тэрэнэй томилһон онсо сүүдүүдые Кубагай саг зуурын президент Мануэль Уррутиа үсэгэлдэр тараагаа.

«Нью-Йорк таймс» газетын корреспондент Филиппс Гаванаһаа дамжуулһан мэдээсэл соогоо иигэжэ тэмдэглэнэ. Президент Уррутиа правительствын премьер-министрээр Гаванай адвокадуудай ассоциациин хүтэлбэрилэгшэ д-р Хосе Миро Кардон гэгшые томилоо. Мүн кабинедэй бусад хэдэн гэшүүд томилогдоһон байна.

НЬЮ-ЙОРК, январиин 7. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын Майямһаа (Флорида) эльгээһэн телеграмма соо иигэжэ хэлэгдэнэ. Кубагай шэнэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд Америкын элшэн сайд Смит гэгшые Кубаһаа дуудажа бусааха тухай эрилтэ хээ. Смитые ябуулха тухай эрилтэ президент Уррутиада дамжуулан үгтэхэ юм. Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, гүрэнэй департаментын ноёд түшэмэдтэй «зүбшэл хэхын» тулада Смит Вашингтон ниидэжэ орохонь.

БУЭНОС-АЙРЕС, январиин 7. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Латин Америкын удаадахи оронууд: Венесуэла, Перу, Мексика, Эквадор, Панама, Гондурас Кубагай шэнэ правительствые мүнөө мэдэрээд байна. Энэ правительствые мэдэрхэ тухай асуудалые Аргентина шэнжэлжэ байнхай.

НЬЮ-ЙОРК, январиин 7. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын Гаванаһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, Кубагай саг зуурын президент Мануэль Уррутиа үсэгэлдэр иигэжэ мэдүүлээ. Кубада эзэрхэжэ байһан аад, тэрьелжэ ошоһон Батистые бусаажа үгэхыень Доминиканска Республикада правительствомнай эрилтэ хэхэ.

Швецидэ шатараар уласхоорондын турнир болоо

СТОКГОЛЬМ, январиин 7. (ТАСС). Нютагай шатаршадай клубай байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдан Енчепингдэ болоһон шатарай уласхоорондын турнир дүүрэбэ. Советскэ гроссмейстернүүд А. Котов, В. Рагозин турнирта хабаадалсаа.

Турнирай эсэстэ тус бүридөө 7,5 очко абаһан А. Котов, Норвегиин шатаршан О. Барда нэгэдэхи, хоёрдохи һууринуудые хубаагаа. Долоон очко абаһан В. Рагозин гурбадахи һуури эзэлээ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариадай зүблөөн

СОФИ, январиин 6. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариадай, Европа, Азиин хэдэн оронуудай эб найрамдалай түлөө хүдэлөөнэй түлөөлэгшэдэй хамтын заседани дээрэ эб найрамдалай түлөө уласхоорондын хүдэлөөнэй гол асуудалнуудаар үгэ хэлэлгэ үсэгэлдэр үргэлжэлүүлэгдээ. Зүблөөндэ хабаадагшад Эб найрамдалые хамгаалха советскэ комитедэй нэрэ дээрэ амаршалгын телеграмма эльгээгээ. Дэлхэй дээрэхи түрүүшын космическа ракетые табижа, элитэ ехэ амжалта туйлаһан советскэ эрдэмтэд, инженернүүд болон хүдэлмэришэдые энэ телеграмма соогоо зүблөөндэ хабаадагшад үнэн зүрхэнһөө амаршалһан байна. Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ болоһон энэ гайхамшагта ушар амгалан ёһоной, зохёон байгуулхы ажалай хизаарлашагүй арга боломжотой байһые гэршэлхэһээ гадна, эб найрамдалай хэрэгтэ шэнэ туһа нэмэри болоно гэжэ телеграмма соо хэлэгдэнэ.

Женевэдэхи хэлсээнүүд

ЖЕНЕВА, январиин 7. (ТАСС). Ядерна зэбсэг туршалга болиулха тухай асуудалаар, СССР-эй, США-гэй, Англиин түлөөлэгшэдэй зүблөөнэй мүнөөдэрэй ээлжээтэ заседани дээрэ Советскэ Союзай түлөөлэгшэ түрүүлэгшээр һуугаа. Урда тээнь дурадхагдаһан документнүүдые хаража үзэлгэ энэ заседани дээрэ үргэлжэлүүлэгдээ.

Удаадахи заседанинь январиин 8-да болохоор зарлагдаһан байна.

Африка тушаа ООН-эй экономическа комиссиин сесси хаагдаба

АДДИС-АБЕБА, январиин 7. (ТАСС). Африка тушаа ООН-эй экономическа комиссиин нэгэдэхи сесси Эфиопиин ниислэл хото Аддис-Абебадэ 1958 оной декабриин 29-һоо 1959 оной январиин 6 хүрэтэр болоод, үсэгэлдэр хүдэлмэреэ дүүргээ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар үсэгэлдэрэй заседани дээрэ тогтоолнууд батлан абтаа. Энэ комиссиин хоёрдохи сессиие 1960 ондо Танжерта зарлаха гэһэн шиидхэбэри мүн лэ баталан абтаһан байна.

Алжирта шуһата дайн байлдаан замханагүй

ПАРИЖ, январиин 7. (ТАСС). Алжирай Национально-сүлөөрэлгын армиин отрядууд Франциин сэрэгүүдтэ эсэргүү байлдаануудые эдэбхитэйгээр хэжэл байһаар. «Юманите» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Порт-Гейдон (Кабили), Берруаги (Алжир департаментын урда талын хуби) шадар үнгэрһэн долоон хоногой соо Алжирай патриодуудай болон Франциин сэрэгүүдэй хоорондо тон ехэ тулалдаанууд болоо.

Парижай радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, восстани хэгшэд Франциин түмэр замай нэгэ эшелониие Орлеамбиль шадар хүмэрюулэн унагаагаа. Франциин сэрэгэй командованиин хуулита мэдээнэй ёһоор, декабриин 28-һаа январиин 4 хүрэтэр болоһон байлдаануудай үедэ 656 алжирайхид алуулһан, шархатаһан байна. Энэ үе соо Франциин сэрэгэй авиаци 2 мянга гаран дайшалхы ниидэлгэнүүдые хээ. Алжирай патриодуудта эсэргүүгээр сэрэгэй корабльнууд эльгээгдэһэн байна. Франциин сэрэгүүдэй хэр зэргээр хохидоһон тухай урдынхидаал адляар хэлэгдэнэгүй.

КАИР, январиин 7. (ТАСС). Алжирай Национально-сүлөөрэлгын армиин командованиин коммюнике эндэ толилогдоо. Тэрээнь соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Январиин 2, 3-да болоһон байлдаанай үедэ Франциин эзэмдэлгын сэрэгүүдһээ 216 хүн алуулһан, 81 хүн шархатаһан байна. Франциин сэрэгэй гурбан эшелон тэһэлэгдээ, сэрэгэй 11 автомашина усадхагдаа. Алжирай патриодууд буу зэбсэг, һомо хэрэгсэл ехээр буляан абаа.

Алжирай Национально-сүлөөрэлгын армиин тала руу Франциин 11 солдат ороо.

АРАДАЙ ДЕМОКРАТИИН ОРОНУУДТА

Хитадта шэнэ электровоз бүтээгдэбэ

Синьхуа агентствын январиин 4-дэ дамжуулһанай ёһоор, Хунань провинциин Сянтаньска электромеханическа заводой коллектив шэнэ түхэлэй замай электровоз бүтээжэ гаргаа. Ондоо электровозуудта орходоо энерги нилээд багаар хэрэглэдэг болобошье, шэнэ электровоз эгээн түргэнөөр гүйхэдөө час соо 110 километр ябаха юм.

Электровоз бүтээлгэдэнь Хитадта Советскэ Союз ехэ туһаламжа үзүүлээ гэжэ агентствын мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. (ТАСС).

Янцзы мүрэн дээрэ үшөө гурбан хүүргэ баригдаха

Хитадта түмэр замай гурбан томо хүүргын барилгада бэлэдхэл дэлхэй дээрэхи эгээн томо мүрэнүүдэй нэгэн—Янцзы мүрэн дээрэ хэгдэжэ байна. Эдэ хүүргэнүүд Нанкин (Дзянсу провинци), Уху (Аньхуэй провинци), Иду (Хубэй провинци) город шадар Хитадай ехэ гол мүрэн дээгүүр гараха байна.

«Синьхуа Жибао» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Нанкиниие мүрэнэй зүүн талын Пукоу городтой холбохо хүүргэ бариха проект зохёохын тулада Нанкин шадар геологическа шэнжэлэлгын хүдэлмэри дүүргэгдээ.

Янцзы мүрэн дээгүүр гараһан Уханьска түрүүшын хүүргын барилга 1957 ондо дүүргэгдэһэн юм. (ТАСС).

Польшодо хүрин нүүрһэн ехээр абтана

Польшын хэблэлэй агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Польшын хүрин нүүрһэнэй промышленностиин саашанхи ехэ хүгжэлтэ тухай Польшын нүүрһэнэй промышленностиин болон энергетикын министрын орлогшо Ф. Иопек агентствын түлөөлэгшэдэ хөөрэжэ үгэһэн байна.

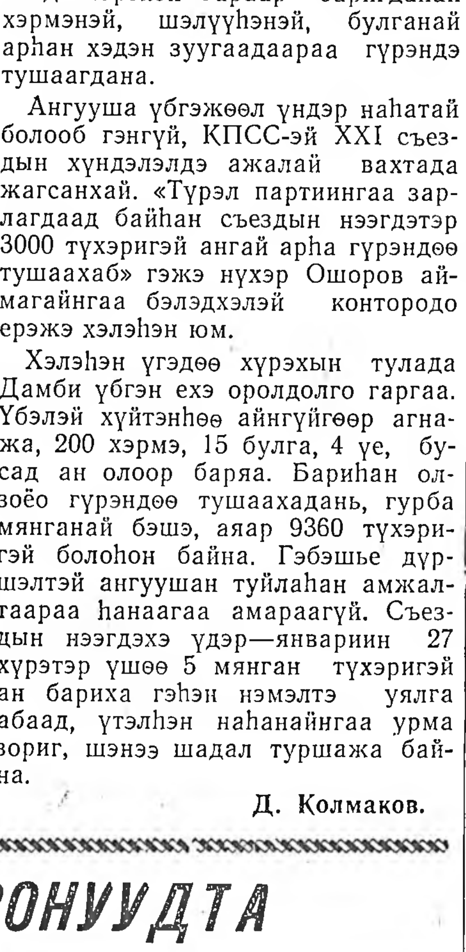
1958 ондо Польша 7,4 миллион тонно хүрин нүүрһэ малтажа абаа гэжэ тэрэ хэлээ. 1965 ондо 27 миллион үлүүтэй тонно нүүрһэн малтагдаха юм. Польша хүрин нүүрһэ малтан абалгаар 1975 ондо социалистическэ оронуудай дунда дүрбэдэхи һуури (ГДР, СССР болон Чехословакиин удаа), дэлхэй дээрэ табадахи һуури эзэлхэ гэжэ мүнөө тодорхойлжо болохо байна.

Хүрин нүүрһэнэй шахтануудые техникээр хангахын тулада ГДР-һээ абтаһан 400 миллион түхэригэй урьһаламжа хүрин нүүрһэ малтан абалгые дээшэлүүлхэдэмнай ехэ туһаламжа болоно. Техническэ документаци зохёохо, мүн мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ хэрэгтэмнай ГДР туһаламжа үзүүлдэг.

1965 ондо хүрин нүүрһэ хэрэглэһэнэй ашаар бүхы электроэнергиингээ 29 процентые абадаг болохобди. (ТАСС).

Болгариин газар тариалангай кооперативуудта барилга үргэнөөр хэгдэнэ

Болгариин телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, 1959 ондо Болгариин газар тариалангай кооперативуудта ажахын байрануудые барилгада 1 миллиард лев гаргашалагдаха юм. Энэ мүнгэн зөөреэр 1 миллион толгой хониной, 2 миллион гахайн, 100 мянган үнеэнэй, 5 миллион шубуунай байха байранууд, ажахын бусад олон барилганууд бодхоогдохо байна. 1958 ондо газар тариалангай кооперативуудта хүдөө ажахын 7.800 байранууд баригдаа. Эдэ байранууд типовой проектээр баригдадаг. Болгариин хүдөөгэй ажалшад эдэ проектнүүдые гүрэнһөө түлөөһэгүйгөөр абадаг юм. (ТАСС).

Чехословакиин Республика. Остравска областьдо шулуун нүүрһэнэй шэнэ уурхай элирүүлэгдээ. Мүнөө эндэ бэдэрэлгын хүдэлмэри хэгдэжэ байна. **Зураг дээрэ:** бэдэрэлгэ хэжэ байһан газарта табигдаһан урэмдэлгын вышкэ.

Чехословакиин телеграфна агентство.

Венгридэ телевидени хүгжөөгдэнэ

Секешфехервар городто телевизионно аппаратура бүтээдэг шэнэ завод һаяхан ашаглалгада үгтөө. Энэ завод жэлэй турша соо 12 мянган телевизор бүтээжэ гаргаха юм.

Венгридэ телевидени оройдоол гурба шахуу жэлэй урда тээ хүгжөөгдэжэ эхилһэн юм. Зүгөөр эдэ жэлнүүдтэ телевидени тон үргэнөөр дэлгэрээ. Будапештын радиоаппаратурын «Орион» гэжэ заводой инженернүүд 1955 ондо Венгриин түрүүшын телевизор ухаалан зохёоһон юм. Богонихон болзор соо телевизорнүүдэй олоор бүтээгдэдэг болоһоной ашаар Венгри оронойнгоо хэрэглэмжые хүсэдөөр хангадаг болохоһоо гадна, телевизионно аппаратура ондоо оронуудта худалдадаг болоо. (ТАСС).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00933 Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4753.